

DENİZLİ ŞUBESİ

BÜLTEN

UNUTMADIK!

UNUTURMAYACAĞIZ...

ger

MÜHENDİSLİK
İNŞ. TESİSAT
SAN. TİC. LTD. ŞTİ

LPG Dökme Gaz: Proje, Montaj ve Yüklenim Konularımız:

- ✓ Hadde Tesisleri LPG Uygulamaları
- ✓ Hadde Fırını İç Basınç Kontrolü (Baca Otomasyonu) Uygulamaları
- ✓ Kuruyemiş Tesisleri,
- ✓ Mandıralar, Ekmek Fırınları
- ✓ Tavuk Çiftlikleri ve Seralar
- ✓ Oteller, Restaurantlar
- ✓ Villa, Konut ve Site'lerin LPG ile Isıtılması

LPG Armatür ve Donanımları:

- ✓ Krom Schroder LPG Ürünleri
- ✓ LPG Brülörleri ve KOMBI
- ✓ Cebri ve Atmosferik Brülörlü Kalorifer Kazanları
- ✓ Doğalgaz Regülatör, Filtre, Kompansatör ve Manometreleri
- ✓ Doğalgaz Vanaları ve Doğalgaz Sayaçları

- * Fuel-oil Yakma Sistemlerinde İYİLEŞTİRME
- * Teknolojik Borulama Tesisatı Uygulamaları

Firmamız resmi montörüdür.

1. Sanayi Sitesi 155. Sokak No:28 20100 DENİZLİ
Tel: 0.258.265 82 70 - 71 Fax: 0.258.261 18 98
Elmek: isiger@germak.com.tr

* Isiger Ltd bir GERMAK kuruluşudur.

tmmob
makina mühendisleri odası
denizli şubesi

BÜLTEN

EYLÜL 2000 YIL: 8 SAYI:29

Sahibi
(MMO DENİZLİ ŞUBESİ ADINA)
Prof. Dr. Mehmet ATILGAN
(Şube Başkanı)

Yazı İşleri Müdürü
Fatih YAŞA
(Şube Sekreteri)

Yayın Kurulu
Uğurhan KARCILI
Uğur ELDEMİR
İskender ERBİL
İ.Hakkı GERELİOĞLU
M. Murat GÜRSOY
Faruk İNCEOĞLU
Yaşar YIKICI

Grafik & Tasarım
Koray ÇAĞDAŞ

Baskı Öncesi Hazırlık
DEHA Grafik
Tel: 0 (258) 263 14 84

Baskı
DEHA MAT. LTD. ŞTİ.
Tel: 0 (258) 263 14 84

REKLAM FİYATLARI

Arka Kapak (Renkli)

100.000.000 TL.

Ön ve Arka İç Kapak (Renkli)

80.000.000 TL.

İç Tam Sayfa (Siyah/Beyaz)

60.000.000 TL.

İç 1/2 Sayfa (Siyah/Beyaz)

40.000.000 TL.

Merhaba,

17 Ağustos depreminin yolaçtığı felaketin üzerinden 1 yıl geçti. Bu süreye rağmen bölgedeki sorunlar giderek derinleşmekte, çözüm üretilmedi gibi felaketin üstü örtülmeye çalışılmaktadır.

Denizli'nin de deprem bölgesi olmasından yola çıkarak ilimizde "Denizli Depreme Hazır mı" konulu bir panel düzenlendi. Şubemizin sekreteryasını üstlendiği, TMMOB İl Koordinasyon Kurulu tarafından çalışmaları yürütülen Denizli Valiliği, Denizli Belediye Başkanlığı, Pamukkale Üniversitesi, AMOK, PAKDOS, Türkiye Deprem Vakfı, Denizli Deprem Merkezi ve Tabipler Odası'nın katkılarıyla gerçekleştirilen panelde "Deprem felaketinden sonra Denizli için nasıl bir organizasyon oluşturulabilir?" sorusuna yanıt arandı.

Bültenimizde bu konulara yer veriyoruz. Haziran sayımızdan bugüne Şubemiz Danışma Kurulu toplandı. Eğitim seminerlerine devam ettik. Yeni mezun meslektaşlarımıza "Hoşgeldin Kokteyli"ni gerçekleştirdik. Ayrıca Şubemiz uzmanlık komisyonları oluşturduk. Kamuda çalışan teknik elemanların ücretlerinin iyileştirilmesi konusunda eylemler düzenleyerek sesimizi duyurmaya çalıştık. Bizleri yoksulluk sınırında yaşamaya mahkum eden, meslek onurumuzu korumakta zaafiyete düşürmeye çalışan bu ücret politikalarına karşı, örgütlü, onurlu mücadelemiz, artan bir eylemlilikle sürecektir.

Bu sayımızda Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği ve yönetmeliğin geçici 2. maddesi uyarınca uzman mühendis belgesi verilmesine ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

Bültenimizde Odamızın 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyi ilişkin görüşlerini yayınlıyoruz. 595 sayılı K.H.K. öz, içerik ve biçim olarak çok yönlü eksiklik ve yanlışlıklar içermektedir. Odamız tarafından saptanan sakıncaların giderilmesi için yeniden düzenlenmesi konusunda ısrarımızı sürdürüceğimizi belirtiriz.

595 sayılı K.H.K.'nin ardından "TMMOB Yasası" ile Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Kanun konusunda Odamızın görüşlerine yer vererek, Şube olarak "Uzman Mühendis ve Uzman Mimar Belgesi Verme ve Alma koşulları TMMOB tarafından belirlenmelidir." diyoruz.

GENEL MERKEZ

Sümer Sk. No:36/1-A Demirtepe ANKARA
Tel: 0 (312) 231 31 59 Fax: 0 (312) 231 31 65

Denizli Şubesi

Ucuncubası Mahallesi
561 Sk. No:4 Kat:3
DENİZLİ
Tel: 0(258) 263 36 38
Fax: 0(258) 263 88 36

Uşak İl Temsilciliği:

● Kurtuluş Mh. Buğdaylı Sk.
● Zihnioglu İsh. No:2/105
● USAK
● Tel: 0(276) 212 40 10
● Fax: 0(276) 212 40 10

Muğla İl Temsilciliği:

Kursunlu Cad. Kursunlu
Cıkmazı Koyunseyh Apt.
Kat:1 No:4/5 MUĞLA
Tel: 0(252) 214 60 45
Fax: 0(252) 214 60 45

Fethiye İlçe Temsilciliği:

● Uran İş Merkezi Kat:2
● No:25 Fethiye/MUĞLA
● Tel: 0 (252) 612 39 51
● Fax: 0 (252) 614 15 05

Aydın İl Temsilciliği:

Adnan Menderes Bulvarı
7.Sokak. No:12 Kat:2
AYDIN
Tel: 0(256) 212 02 76
Fax: 0(256) 215 01 12

Bodrum İlçe Temsilciliği

● Toyga Ltd. Sti.
● Kıbrıs Şehitleri Cad.
● No:323 Bodrum/MUĞLA
● Tel: 0 (252) 316 53 10
● Fax: 0 (252) 316 73 84

"DENİZLİ DEPREME HAZIR MI?"

Şubemiz tarafından sekreteryası yürütülen TMMOB İl Koordinasyon Kurulu tarafından Denizli Valiliği, Denizli Belediye Başkanlığı, Pamukkale Üniversitesi, AMOK, PAKDOS, Türkiye Deprem Vakfı, Denizli Deprem Merkezi, Tabipler Odasının katkıları ile 16 Ağustos 2000 Çarşamba günü 13.00 - 17.00 saatleri arasında Çatalçeşme Oda Tiyatrosu'nda "**Denizli Depreme Hazır mı?**" isimli bir panel düzenlendi.

Yöneticiliğini **Doç. Dr. Halil KUMSAR**'ın (TÜRKİYE DEPREM VAKFI DENİZLİ DEPREM MERKEZİ BAŞKANI) yaptığı panele;

Mehmet ASLAN
VALİ YARDIMCISI

Fahrettin USLUSOY
BELEDİYE BAŞKAN
YARDIMCISI

Doç. Dr. Hasan KAPLAN
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Halil KARAHAN
AMOK YÖNETİM
KURULU ÜYESİ

Gürhan TAŞDELEN
PAKDOS YÖNETİM
KURULU ÜYESİ

Halil GÜNCAN
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ
ODASI DENİZLİ
ŞUBE BAŞKANI

Yusuf ŞAHİN
MİMARLAR ODASI'ndan

Mehmet KANATSIZ
ŞEHİR PLANCILARI
ODASI'ndan

Dr. Fatih TOSUN
DENİZLİ TABİP ODASI'ndan ko-
nuşmacı olarak katıldı.
Türkiye Deprem Vakfı Denizli

Deprem Merkezi Başkanı Halil Kumsar açılış konuşmasında deprem felaketinden sonra Denizli için nasıl bir organizasyon oluşturulabilir? sorusunun gündeme geldiğini belirterek, panelin amacının da bunu bulmak olduğunu söyledi.

Panelde konuşmacı olarak ilk sırada Mehmet Kanatsız söz aldı. Kanatsız, bir yerin imar planı oluşturulmadan önce jeolojik çalışmaların ve planlamanın yapılması gerektiğini belirtti. Konuşmacı bugüne kadar hep ters uygulamalar yapıldığını ve sonuçlarının 17 Ağustos'ta yaşandığını belirtti. Kanatsız, "İmar planı yaparken yeşil alan, ev, sağlık hizmetlerinin ve diğer binaların yapılacağı yerlerin belirlenmesi, uygun olmayan yerlerin imara açılmaması gerekir. Çağdaş ortamlar, kentler yaratmadan önce depreme ve afete karşı önlemlerin alınması, jeolojik ve jeoteknik araştırmaların yapılması gerekir" dedi.

Diğer konuşmacı Yusuf Şahin ise, Türkiye'nin büyük bölümünün 1. derece deprem bölgesinde olduğunu hatırlattı. Şahin, "Türkiye'den sonra birçok ülkede depremler yaşandı, ancak oralarda bizdeki kadar ağır sonuçlar görülmedi. Biz bu işe gereken önemi vermiyoruz. Yer seçiminde yanlışlıklar yapılıyor. Meslek odaları çıkarılan yasalarda hep dışlandı. Belediyelerle işbirliği yaparsak başarı gelir" dedi.

Türkiye'de uygulanan deprem yönetmeliğinin dünyadaki en iyi

yönetmelik olduğunu belirten İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Halil Güncan, sağlam bina yapmadığımızı vurguladı. Güncan, "Biz sağlam bina yapamıyoruz değil, yapmıyoruz. Çok çürük bir zemine sağlam bina yaparsanız, sağa sola yatar sağ kurtulma şansı yüksek olur, ancak sağlam zemin üzerine çürük bina yaparsanız sağ çıkmazsınız. Depremlerden az can kaybı ve hasarla çıkmanın birinci koşulu sağlam bina yapmaktan geçiyor. En kısa sürede yapı tesbit komisyonunun kurulması gerekir. Meslek odaları her zaman bir ke-

nara itildi bunu da anlamış değiliz" dedi.

AMOK adına söz alan Halil Karahan AMOK'un çalışmaları hakkında bilgi vererek, amaçlarının afetle mücadele kapsamında alınacak önlemleri sağlamak, meslek odalarını denetim çalışmalarını desteklemek ve kurtarma çalışmalarına katkı sağlamak olduğunu söyledi.

PAKDOS adına konuşan Gökhan Taşdelen'de çalışmaları hakkında bilgi verdi. Ve "Kısacası biz arama kurtarma olarak hazırız" dedi. Tabib Odası adına konuşan Dr.

Fatih Tosun, sağlık hizmetleri olarak kendilerinin de hazır olduğunu söyledi. Tosun, "temel sorun kişilerin hazır olmasından çok kurumların hazır olmasıdır. Bizler hazırız ama benim aradığım cevap siz hazır mısınız? Çünkü böyle bir afet oluşumunda ilk 5-6 saat yardımsız ve kendi başınıza olacaksınız. Bunun için gerekli tedbirleri almanız gerekiyor" dedi.

Vali Yardımcısı Mehmet ASLAN ve Belediye Başkan Yardımcısı Fahrettin USLUSOY'da olası bir deprem durumunda alacakları önlemleri anlattılar.

Mehmet ACAR
İnşaat Mühendisi

AFET'in ne olduğu bilinmeden AFET'e hazır olunamaz.

"Afetlere ilişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik" afetten sonra acil yardım hizmetlerini yürütmekle görevli vali, kaymakamlar, ilgili kuruluşlar ile askeri birlikler ve Kızı-

lay'ın; afetten önce yapmaları gereken acil yardım planları ile afet sırasında yapacakları acil yardım hizmetlerinde işbirliğini, koordinasyonu ve yardımlaşma esaslarını kapsar. İllerde vali, ilçelerde kaymakam başkanlığında İl ve İlçe "Kurtarma ve Yardım Komitesi", kurulması bu yönetmelik gereğidir. İlgili bakanlıkların taşra birimleri, il ve ilçe planları içinde yer alır. "**Afet acil yardım planları**" her yıl, değişen koşullara göre güncelleştirilerek bir merkezde toplanır.

Kısaca ifade edilirse, afet sırasında ve daha sonra ne yapılacağı, daha önceden bilinmektedir. Planlar rafa kaldırılıp unutulmasın diye, Bayındırlık Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü, her yıl Ankara'da seminerler düzenler. Ne yazık ki seminere çağırılan komite üyeleri, ilgili kurum temsilcileri, açılıştan sonra Ankara'da dolaşmaya gider ve seminere katılmazlar. Bu konudaki yaygın ilgisizliğin doğal sonucu olarak, afet sırasında bir yığın aksaklık, eksiklik karmaşa yaşanır.

Teknik açıdan bakıldığında, mevcut binaların olası bir deprem karşısında nasıl davranacağını kimse kestiremez. Kentimiz özeli için değerlendirme yaparsak, Denizli Belediyesi ile Teknik

Meslek Odaları arasında ilk proje denetim protokolu 1975 yılında yapıldı. Ancak o tarihten sonra yapılan binalar için standart proje üretilmeye başlandı. Bir yapının depreme dayanıklı olması için tek başına proje yeterli değildir. Uygulama da en az proje kadar önemlidir.

Oysa müteahhitlik denilen uygulamacı kesim, Türkiye'nin en disiplinsiz, en kuralsız meslek grubudur ve kurumsallaşmamıştır. Sahip oldukları ekonomik güç sayesinde, devletin ve kurumların üzerinde etki sahibidirler.

Ağırlıkla üstünde durulan deprem afetinin topluma getirdiği zararlarda mühendislerin masum olduğu söylenemez. Meslek etiğine uymayan mühendislerde vardır. Tüm meslek mensuplarını etkileyen yozlaşmadan, en az etkilenen mühendisler olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Çünkü, TMMOB ne bağlı teknik meslek odaları, kuruldukları 1954 yılından beri, yurtsever ve toplumsal tavırlarından hiç ödün vermeden yollarına devam ediyorlar.

Bu nedenlerde, depreme dayanıklı yapı yapılmasını sağlamak amacı ile kurulan "denetim şirketleri" isabetli bir seçim değildir. Türkiye'de yapı denetimi, ilgili teknik meslek odalarının sorumluluğuna verilmeliydi. Barınma, insan yaşamında ekmek - su kadar önemlidir, rant alanı olmaktan çıkarılmalıdır.

Bu konuda halkımız da daha duyarlı olmalı, kendi can ve mal güvenliğini sağlamak için azıcık emek vermeli ve bilgilenmelidir.

En büyük güç bilgi olması gerekirken, onun yerini para almışsa, bu da toplumun değer yargılarının bozulmasından kaynaklanıyor.

UNUTMADIK... UNUTTURMAYACAĞIZ...

17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 Depremlerinin Yolaçtığı Felaketi UNUTMADIK... UNUTTURMAYACAĞIZ...

17 Ağustos 1999 günü yaşadığımız Marmara Depremi'nin yol açtığı yıkımların, hasarların, can kayıplarının, kaderleriyle başa bırakılan ve çaresizlik içinde yaşamlarını sürdürmeye çalışan milyonlarca insanın neredeyse unutulduğu Türkiye'de, yaşanan felaketin üstünden bir yıl geçti.

Bir yıl geçmesine rağmen, deprem bölgesinde giderek derinleşen sorunlara çözümler üretilmemekte, felakete dönüşen depremin üstü örtülmeye çalışılmaktadır.

Sorumlular, suçlular hiç birşey olmamış gibi aramızda do-

laşmaya devam ediyorlar!

Felaketten doğrudan etkilenen iki milyonu aşkın insan aradan geçen bu bir yılda neler yaşadı? Bir doğa olayı olan depremin felakete dönüşmesinin ortamlarını yaratan, onbinlerce canın enkazları altında yaşamını yitirmesine, yaralı ve sakat kalmasına, resmi rakamlara göre 352 bin konut ve işyerinin (307 bini konut, 45 bini işyeri) yıkım ve hasarlar nedeniyle kullanılamaz hale gelmesine yol açan sorumlular, suçlular hakkında neler yapıldı?

İnsani yaşam ortamlarından uzak geçen bir yıl...

Yüzbinlerce insan koca bir kıışı, binbir zorluk içinde insani yaşam ortamlarından uzak, derme çatma çadırlarda ve barakalarda geçirdiler. Beton yığınları altından sağ çıkabilen yurttaşlarımızın onlarcası bu gayri insani koşullarda çıkan yangınlar sonucunda yaşamını yitirdi. Binlercesi çeşitli hastalıklara yakalandı.

Koca bir yıl hergün yeni felaketle ama bu kez sosyal depremlerin yol açtığı felaketle yüz yüze geldiler.

Güven duyguları kaybolan milyonlarca insan, geride kalan bir yılı geceler boyu sorunlarını konu-

şarak geçirdiler. İşsizlik, yoksulluk, maddi kayıplar ve yakınlarının, dostlarının kaybedilmesi ile her geçen büyüyen moral çöküntüyü yaşamaya devam ediyorlar. Çünkü, bu insanları yaşama bağlayacak, psikolojik çöküntüyü onaracak insani hiçbir çözüm gündeme bile alınmadı.

Türkiye, deprem konusunda gündemsiz kalmadı tabii ki. Fay hattı tartışmalarıyla, kanun hükmünde kararname, deprem vergileri, iç ve dış yardımlar, bina yıkım ihaleleri, prefabrik ve kalıcı konut ihaleleriyle dolduruldu gündem. Bu konularda oldukça hızlı hareket edildi. Felaket ortamını ranta dönüştürmenin, ihaleleri paylaşırmanın hesapları yapıldı.

Yüzbinlerce insanın yerleşim sorununun geçici çözümü olarak devreye sokulan prefabrik konut yapımı, salt bir ihale olayına indirildi. Yer seçimi ve planlama çalışmaları dahi yapılmadan, 30 bin prefabrik barakanın yapımı bilinen ihale yöntemleriyle koalisyon ortaklarının yandaşlarına paylaştırıldı. Birinci sınıf tarım alanları, dere yatakları, dolgu alanları, meralar ve sahiller yapılaşmaya açılarak tahrip edildi. İnsanlar, sac malzemelerden yapılan prefabriklerde kışın soğuktan donan, yazın sıcaktan kavrulan bir yaşama terk edildi.

Kamu kaynakları bir avuç rantçıya, vurguncuya ihaleler yoluyla aktarıldı.

17 Ağustos öncesinden daha güvensiz yaşam ortamları oluştu...

17 Ağustos 1999'dan 17 Ağustos 2000'e geldiğimiz süreçte yapılarımızın ve kent yaşamının daha güvensiz olduğu gerçeği ile karşı karşıyayız. Doğu Marmara Depremlerinden etkilenen çok sayıdaki yerleşim alanının geleceğine dönük gerçekçi çözümler gözardı edildi.

Hasarlı yapıların durumu, bunların onarım ve güçlendirmeleri olası bir deprem karşısında riskleri artırıcı nitelikler taşımaktadır.

Çünkü, hasarlı binaların onarılması süreci de tam bir rant sürecine dönüştü. Bütün karşı çıkılmalarımıza, uyarılarımıza rağmen hasarlı yapıların projeleri, onarım ve güçlendirmeleri, denetimleri piyasa koşullarının insafına terk edildi. İçlerinde mesleki birikimleri tartışılır mühendislere Proje Müşavirlik (PM) Belgeleri verildi. Bilim adamlığı kisvesi altında faaliyet yürüten insanlar ortalığa dökülerek, deprem rantını paylaşmaya başladı.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği hiçe sayılarak PM belgeleriyle yetkilendirilen bu bürokrasinin yürüttüğü faaliyetler tamamen denetimsiz bırakılmış, mühendislik çalışmaları en yetersiz bir konuma düşürülmüştür.

Bu sürece müdahale edilmediği takdirde -ki çok geç kalınmıştır- 12 Kasım Düzce Depremi'nde yaşandığı gibi acı sonuçlarla karşılaşma olasılığı yüksektir. Düzce'de, 17 Ağustos depreminden sonra onarım ve güçlendirme yapılan binaların yıkıma uğradığı ve yüzlerce insanın yaşamını yitirdiği görüldü. Deprem riskinin fazla olduğu bilinen yerleşim alanlarındaki onarım ve güçlendirme çalışmalarında bilimsel ve organize hiçbir gelişme olamamış, izlenen bilim dışı ve denetimsiz uygulamalarla 17 Ağustos öncesinden daha kötü durumda olduğumuz bir ortam oluşmuştur.

Yürütülmekte olan onarım ve güçlendirmelerin çoğu "kaçak" olarak yapılmakta, ekonomik gücü olmayan insanlar ise çaresiz bir şekilde ortada bırakılmaktadır. Çünkü, ilan edilen onarım kredilerinin büyük bölümü ödenmemiş

veya küçük bir bölümü ödenmiştir.

Güvenli yaşam alanları, güvenli yapı temel bir insanlık hakkıdır...

Ağır hasarlı yapılara orta hasarlı, orta hasarlılara ise az hasarlı olarak raporların düzenlendiği bir süreç yaşanmıştır. Rant kaygısı, can kaygısının önüne geçmiş, kamusal görev ve sorumluluklar yine gözardı edilmiştir.

Deprem bölgesindeki okullar, hastaneler ve diğer kamu yapıları bilimsel olarak incelenmemiş, dolayısıyla can güvenliği için gerekli önlemler alınmamıştır. Fabrikalar, işyerleri ve ticarethanelerde de gerekli bilimsel incelemeler yapılmamıştır.

Bu bilinen gerçekler karşısında iyimser olmak, alındığı söylenen önlemlere inanmak olanağı yoktur. Valilikler eliyle yapılan "binalarınızı güçlendirin" duyurularıyla doğru ve sağlıklı çözümler üretme olanağı yoktur.

Milyonlarca insan, kaderiyle baş başa bırakılmış, temel bir insanlık hakkı olan sağlıklı ve güvenli yaşam ortamları yerine, can güvenliğinin bile kalmadığı mekânlarda yaşamaya adeta terk edilmiştir.

Bilim ve bilimsel gerçekler yine devre dışı bırakıldı...

Kanun Hükmünde Kararnameleler devri başlatıldı...

Deprem bölgesinin gerek yeniden yapılanmasında gerekse olası deprem riski altında bulunan yerleşim alanlarının depreme hazırlanmasında, mevcut sistemin bilinen modeli yeniden üretilmekte, kenti ve toplumu depreme hazırlamak yerine, depremin sonuçlarına hazırlanmak yeterli görülmektedir.

57. Hükümet, 17 Ağustos

depreminden 10 gün sonra “doğal afetlere karşı alınacak önlemler ve doğal afetler nedeniyle doğan zararların giderilmesi için yapılacak düzenlemeler” için 27 Ağustos 1999 günü TBMM’den yetki aldı. Yetki Yasası’na dayanarak hemen hemen her hafta bir Kanun Hükmünde Kararname yayınladı. Sayısı elliye yaklaşan bu kararnamelerle, öncelikle deprem harcamalarını Sayıştay denetimi dışında bırakan yöntemler geliştirildi. Deprem vergileri, iç ve dış kaynaklı yardımlarla toplanan

Yaşadığımız bu felaketlerden ders alınarak, ülkemizin imar hukukunun; planlama toprak kullanımını, çevre, kentleşme, sanayileşme, ulaşım, altyapı ve yapı üretimi ile bütün bu süreçlerin kamusal denetiminin bir bütünlük içinde ele alınması gerekir ve beklenirken, yürürlüğe sokulan 595 Sayılı “Yapı Denetim Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname” ile kamusal denetim alanı “özel şirketlere” devredilerek ticarileştirilmekte, denetim yerine denetimsizlik yaratılmaktadır.

deprem illerinde depremi gerekçe göstererek 150 binden fazla işçiyi işten çıkaran patronlara ses çıkarmanın, dur diyenin olmadığı bir ortamda, gelecek umutlarını ve beklentilerini her geçen gün daha fazla kaybeden milyonlarca insan el açar, yardımlarla yaşar hale getirilerek, insanlık onurları ayaklar altına alınmıştır.

Deprem bölgesinde kalan insanların % 42.3’ü 0-100 milyon arasında, % 29.9’u ise 101-200 milyon lira arasında gelire sahip

kaynakların deprem adı altında bir avuç vurguncuya aktarılmasının önündeki bazı engeller de temizlendi.

Yaşadığımız 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 Depremleri, Türkiye’de ulusal, bölgesel, metropoliten ve kentsel planlama anlayışının ve kurumlarının fiziki, ekonomik, sosyal ve kültürel alanların tümünde nasıl ortadan kaldırıldığını ve bu plansızlık ortamında kaçak, denetimsiz bir yapılaşmayı, teşvik eden politika ve uygulamaların yol açtığı ağır yıkımı ve sonuçlarını bütün açıklığı ile gözler önüne sermiştir.

Sistem sorumluluklarını üstünden atmakta, PM Bürolarını, 595 Sayılı Yapı Denetimi Hakkındaki Kararnameyi de bunun aracı olarak kullanmaktadır.

Türkiye’yi soyup soğana çeviren ve doymak bilmeyen bir avuç rantçı, yağmacı ve vurguncunun elleri her tarafa giderek daha fazla uzanmaya devam ediyor. Doymak bilmeyen bu eller, toplumu yeni felaketlerin ortamına taşımaya devam ediyor.

İnsanlar el açar, yardımlarla yaşar hale getirildiler...

İzmit, Adapazarı, Bolu gibi

konumdadır. Dünya Bankası’nce yapılan bir araştırmanın sonuçları olan bu verilere göre, bölgede yaşamak zorunda kalan insanlar toplumun en yoksul kesimlerini oluşturmaktadır. İşsiz kalan bu insanları, bölgenin yapılanmasında işgücü olarak devreye sokacak bir organizasyon yerine vurguna ve soyguna dayalı süreç işlemeye devam etmektedir.

Devlet İstatistik Enstitüsü’nce yapılan araştırmaya göre; konutları yıkık, ağır ve orta hasarlı olan ailelerin % 57.8’i mal sahibi, % 38.2’si kiracıdır. Konut sahibi olanlar için bile, gündeme getiri-

len çözümlerin yetersizliği ortada iken, kiracı konumunda olanlara ise hiçbir çözüm getirilmemiştir.

Ülkenin en önemli sanayi, ticaret, eğitim, sağlık tesislerini yüzyıllardan beri depremlerin olduğu bilinen coğrafya üzerinde kurarak, sermayenin ucuz emek depoları için insanların bu bölgeye akmasını teşvik eden bir sistemin, insani sorunlar karşısında nasıl duyarsızlaştığı, kamu yönetiminin ne kadar etkisizleştiği gözler önüne serilmektedir.

Kalıcı Konut Alanları'nın yer seçimleri de ihaleci bir anlayışın ürünüdür...

Deprem bölgesi, yaşanan felaketlerden ders alınmadığını gözler önüne seren yeni uygulamalara konu olmaya devam ediyor.

Kalıcı konutların yer seçiminde izlenen yöntem, sistemin kapalı kapılar ardındaki işleyişinin doğal bir ürünü olarak yine sahneye konulmaktadır. Kalıcı konutların yer seçimleri yine tarım alanları, fındık bahçeleri, üzüm bağları, heyelanlı yamaçlar üzerinde yapılmıştır. Bölgedeki köylülerin yüzyıllardan beri geçimlerini sağladıkları alanlar, kendilerinin hiçbir görüşleri alınmadan, bilgilendirilmeden, tepeden inme kararlarla ellerinden alınmıştır. İnsanlar direndiler, yolları kestiler ama seslerini duyuramadılar.

Yalova-Gölcük sahil şeridinin kumsalları üzerinde inşa ettikleri yazlık sitelerin enkazları altında yüzlerce insanın yaşamını yitirmesine yol açan yapı tekelleri kalıcı konut ihalelerini almaya, deprem pastasını paylaşmaya devam ediyorlar.

Bilimi, planlamayı ve toplumsal denetimi dışlayan, planlı bir üretim ekonomisi yerine ranta ve spekülasyona dayalı bir ekonomiyi 1950'lerden bu yana genişleterek sürdüren, zengini daha zen-

gin, fakiri daha fakir yapan kapitalist bir kalkınma modelinin kaçınılmaz sonuçlarını yaşamaya devam ediyoruz.

Sanayileşmenin, kentleşmenin yarattığı çevre sorunlarının, kirliliğin, ekolojik tahribatın yaşanmaz hale getirdiği KÖRFEZ can çekişiyor. Son kalan tarım, orman alanları da elden çıkarılıyor.

Marmara Denizi'nin fayları olası deprem riski giderek artmaktadır...

Bu konuda gelinen nokta; Marmara Denizi'nde yıkıcı nitelikte potansiyel bir deprem riskinin giderek artmakta olduğudur. Tehlike geçmiştir, beklenen Marmara Depremi gerçekleşmiştir ve başta İstanbul olmak üzere bölge için tehlike yoktur tezleri bilimsel temelden yoksun görüşlerdir.

Deprem riski altındaki kentleri, somut ve öncelikli bir konu olarak İstanbul'u depreme hazırlayacak, bunun için bilimi ve bilimsel düşüncenin sonuçlarını toplumun yararları için seferber edecek insana dayalı bir organizasyon ortalıkta görünmüyor. Yapılması gereken, yaşanan felaketi unutarak fay tartışmalarıyla vakit geçirmek yerine, Marmara Bölgesi'ni olası bir depreme karşı hazırlayacak bilimsel tedbirleri uygulamaya koyacak adımları atmaktır.

Fayların konumları, nitelikleri, sığ kesimlerdeki bilgiler, kara ile denizdeki fayların ilişkileri konusunda çalışmalar yetersizdir. Bunun temel nedenleri;

Bilimsel çalışmalara ayrılan kaynakların yetersizliği,

Çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler, meslek odaları tarafından yürütülen çalışmalarını koordine edecek bir sistemin olmayışı, uygulamaya dönük ilkeleri oluşturan ve denetleyen bir yapının eksikliğidir.

Deprem Bölgesi'nin sanayi ve nüfus yoğunluğunu artırıcı kararlar alınmaya devam ediliyor!

Kentleşmenin, sanayileşmenin en yoğun, ticaret, eğitim, sağlık tesislerinin ve altyapının en gelişmiş olduğu, Gayri Safi Milli Hasılda yüzde 40, sanayide yaratılan katma değer içinde ise yüzde 46.7 paya sahip olan bölgenin birinci derece deprem kuşağında olduğu yıllardır bilinmesine karşın;

- Sermayenin ucuz emek depoları için insanların bu yöreye akmasını teşvik ederek ülke nüfusunun üçte birini Marmara Bölgesine yığan ve sermayenin kazanç ve karının maksimize edilmesini sağlayan,

- Bölgeler arası dengesizlikleri daha da derinleştirerek toplumsal eşitsizliklerin, çevre talanının ve ekolojik bozulmanın son derece büyümesine yol açan, toplumun doğayla ilişkisine ait bilimsel yok sayan politikaları uygulayan ve bir doğa olayı olan deprem olasılığı ve riskini göz ardı eden,

- İnsanlık ve uygarlık tarihinin binlerce yıllık birikimi olan aklı, bilimi ve tekniği gözardı eden, planlamayı ve toplumsal yararları hiçe sayan, mühendis ve mimarlığın halkla buluşmasını engelle-yen,

- Toprağın özel mülkiyet altında rant uğruna sınır tanımaz kullanımını teşvik eden, kent toprağındaki "özel mülkiyeti" kutsallaştıran ve rantı, yağmayı bu kutsallığın içinde gizleyerek rantları kentsel gelişmenin temel dinamiği haline getiren,

- Elverişsiz zemin koşullarına rağmen insanların hayatı ve parasıyla ödediği ve altında kaldıkları beton blokların dikilmesinde kaçak ve denetimsiz yapılaşmayı teşvik eden ve hatta ödüllendiren

ve bu süreçte kamusal denetimi ortadan kaldırarak mevcut yasa ve yönetmelikleri bile hiçe sayarak, uygulamayan ve konutu, kar edilecek ticari bir meta haline getiren,

Mevcut sistem, bölgedeki sanayi yoğunluğunu ve dolayısıyla nüfus ve yapılaşma yoğunluğunu artırıcı kararlar almaya, yanlışlığı depremle ortaya çıkmış kararlar da ısrar etmeye devam ediyor. Nasıl mı?

1- İzmit Körfezi'ne 2.5 km deniz cephesi olan 1600 dönümlük ve içinde 80 bin ağacın olduğu SEKA Orman Fidanlığı Bakanlar Kurulu Kararıyla Ford-Koç Otomotiv ortaklığına 17 Ağustos 1999 depreminden kısa bir süre önce devredilmişti. Bölgedeki nüfusu ve yapılaşmayı da artıracak bu kararda, fay hattı üzerine kurulan otomotiv fabrikasının temelleri depremde dağılmasına rağmen ısrar edilmekte ve fabrika inşaatı devam etmektedir.

2- 2- 15 Aralık 1998 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan "İpekyolu Vadisi Serbest Bölgesinin Yer ve Sınırlarının Belirlenmesi ve Kurulup İşletilmesine Dair" 9 Aralık 1998 günlü Bakanlar Kurulu Kararı ile Türkiye'de serbest bölgeler zincirine bir yenisi daha eklenmişti.

Bugüne kadar ilan edilen 17 adet serbest bölgenin toplam alanından daha büyük olan "İpekyolu Vadisi Serbest Bölgesi" Sakarya nehrinin Karadeniz'le buluştuğu yerden başlayıp İzmit Kefken'e doğru uzanan 30 km'lik sahil şeridini içine almakta ve içinde ormanların, 7 köyün tarım alanlarının bulunduğu 100 bin dönüm büyüklüğünde bir alanı

kapsamaktadır.

TMMOB, Bakanlar Kurulu'nun bu kararının yürütmesinin durdurulması ve iptali için dava açmış ve Danıştay yürütmeyi durdurma kararı vermiş bulunmaktadır. Bu kararın geçerli olduğu günümüzde bilirkişi incelemesi aşamasına gelinmiştir. Yargı kararına rağmen, serbest bölgedeki arazilerin kamulaştırma işlemleri yürütülmektedir.

17 Ağustos depremi, serbest bölge sınırına komşu olan Karasu yerleşim birimini etkilemiş, yüzlerce can kaybına, yapılarda yıkım ve hasarlara yol açmıştır.

Deprem riski dikkate alınmadan, bilimsel ve teknik araştırma dahi yapmaya gerek duymadan alınan ve herhangi bir bölge ya da imar planı kararına bile dayanmayan Bakanlar Kurulu kararı bir ibret belgesidir. Kararda ısrar edilmekte, yargı kararı bile yok sayılmaya çalışılmaktadır.

3- Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, 29 Haziran 2000 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Bakanlar Kurulu kararı ile "Kocaeli İli, Yeniköy mevkiinde Kocaeli Serbest Bölgesi" ilan edilmiştir.

Bakanlar Kurulu'nca daha bir ay önce ilan edilen serbest bölge alanı, SEKA Orman Fidanlığı ile sınır oluşturan bir konumdadır.

Yaşanan felakete rağmen merkezi düzeyde alınmaya devam edilen bu kararlar, yaşanan felaketten ders alınmadığını gözler önüne serdiği gibi olası bir depremi felaket ortamına dönüştürecek sorumluların kimler olduğunu daha şimdiden açıkca anlatıyor mu?

Sistem geçmişte olduğu gibi felaketi unutturmaya çalışıyor!

Türkiye'yi yönetenler her deprem sonrası aynı şeyleri söylüyor, sermaye basını aynı başlıkları atıyordu. Yöneticiler, "devletimiz büyüktür, yıkılanın yerine yenisi yapılacak, yaralar sarılacak, sorumlular cezalandırılacak" şeklinde kalıplaşmış demeçler veriyordu. "Bundan sonra fay hatları üzerine bina yapılmaması için gerekli tedbirlerin alınacağı" söyleniyordu. Klasik hale gelmiş ve inandırıcılığını yitirmiş demeçlerdi bunlar.

Ama, toplumsal yaşamın derinliklerinde, felaketin boyutları, insanlık değerlerinin nasıl ayaklar altına alındığı, nelerin yapılması gerektiği konuşuluyor. Milyonlarca insan çözümler arıyor. Sessiz, korku ve endişe dolu bakışlarla, yaşadıkları fekaleti unutmadıklarını anlatıyorlar.

Bütün bir toplum olarak, insanlığın taş üstüne taş koyarak biriktirdiği uygarlık değerlerinin, insani ilerlemenin, toplumsal gelişmenin, bilimin ve kültürün yaratıcısı olan emeğin dışlandığı, aşağılandığı bir sürecin ağır bedelini ödüyoruz.

Milyonlarca insanı, can güvenliğinin bile olmadığı mekanlarda yaşamaya mahkum eden insanlık dışı bu süreci değiştirmek için direnmek ve mücadele etmek, aslında yok edilmek istenen insanlık değerleriyle buluşmaktır.

Milyonlarca insan emeğinin bir ürünü olan bilimin ve kültürün, toplumsal yaşamın bütün derinliklerinde egemen olması da böyle olacaktır.

Deprem bölgesindeki gözlemlerimize, incelemelerimize ve önermelerimize devam ediyor ve...

17 Ağustos'un Birinci Yılında...

Yaşadığımız Felaketi Unutmadık! Unutturmayacağız!

TEKNİK ELEMANLARIN HAKLARI KORUNACAK MI?

Bildiğiniz üzere kamuda çalışan teknik elemanların ücretleri asgari geçim standardının altında kalmış, özlük hakları gasp edilmiştir.

Kamuda çalışan üyelerimizin maaşlarının iyileştirilmesi konusunda TMMOB Denizli İKK'ya bağlı diğer meslek odaları ile birlikte hareket edilerek Denizli'de;

MHP Denizli Milletvekili Ali KESKİN, ANAP Denizli Milletvekili Beyhan ASLAN, DYP Denizli Millet-

vekilleri M. Kemal AYKURT, Mehmet GÖZLÜKAYA, DSP Denizli Milletvekilleri Mehmet KOCABATMAZ ve Hasan ERÇELEBİ ziyaret edilerek konu ile ilgili bilgi alınarak gerekli çabanın gösterilmesi talep edildi.

Ayrıca kapalı salon toplantıları, basın açıklamaları ve iş hakları ve vizite eylemleri yapıldı.

Konuyla ilgili TMMOB tarafından hazırlanan bir bilgilendirmeyi aşağıda aynen yayınlıyoruz.

ONURUMUZUN AYAKLAR ALTINA ALINMASINA VE YOKSULLUK SINIRININ ALTINDA YAŞAMAYA MAHKUM EDİLMEMİZE SEYİRCİ OLMAYACAĞIZ!

Mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları ülkenin kalkınmasını ve gelişmesinin planlanması, projelendirilmesi, projelerin uygulanması, denetimi, işletmesi, bakımı

ve ekonomik hayatın tüm noktalarında etkili olarak yer almaktadır ve kalkınmanın, gelişmenin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Kamuda çeşitli statülerde çalış-

şan mühendis ve mimarların ekonomik sosyal koşulların son on yılda hızla erezyona uğratarak üretim ve denetim süreçlerindeki konumlarına, üstlendikleri sorumlu-

luklara ve almış oldukları eğitime uymayan bir düzeye getirilmiştir.

Asgari geçim tutarı ve yoksulluk sınırı saptamaları, Haziran 2000 için asgari geçim tutarının 500 milyon TL./ ay olarak açıklandığı ülkemizde, mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları genelinde 250-300 milyon TL./ay maaşlarıyla Türkiye'de sağlıklı bir yaşamı sürdürebilmek için gerekli olan minimum gıda harcama düzeyine sahip bulunamama durumu olarak tanımlanabilen mutlak yoksulluk oranı içinde yer almaktan, gıda ve diğer üretim ihtiyaçlarını bir bütün olarak dikkate alan temel gereksinimler yaklaşımına göre asgari geçim tutarının çok altında yoksulluk riski altında bulunan %24 nüfusun içinde bulunmaktadır.

Uygulanan bu politikalar sonucunda 1993 yılında ortalama 730 \$ olan mühendis, mimar ücretleri 1996 yılında 375 \$'a inmiştir. Halen özellikle yatırımcı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan 30 yıl deneyimli bir mühendis ortalama 450 \$'lık bir aylık ücretle yoksulluk sınırında yaşamaya mahkum edilmiştir. Bunun yanısıra eşit ise eşit ücret temelinde benzer hizmetler arasında ücret tekniğinin sağlanamamış olması bu alanda yaşanan olumsuzlukları daha da artırmıştır.

Kamuda çalışan, planlama yapan, proje geliştiren uygulayan ve işleten mühendis ve mimarlar çalışma ortamının paylaştıkları diğer personele oranla daha düşük ücret almakta, bu durum hizmette verimliliği ortadan kaldırdığı gibi çalışma barışı açısından da büyük olumsuzluklar yaratmaktadır.

Kamuda çalışan mühendis ve mimarları gerek özlük hakları gerekse ücretleri açısından içine düşürüldükleri durum kriz aşamasına gelmiş ve meslek onurlarını, koru-

ma sınırını zorlamaya başlamıştır.

Bu alanda yaşanan kriz, kamu hizmetleri açısından geri dönüşümü olmayan kalıcı ve çok olumsuz bir durum yaratmıştır.

Hükümetin tasarısı ne getiriyor?

Hükümetimizin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden 29.06.2000 tarih ve 4588 sayılı Kanun'la almış olduğu "**Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında**" KHK çıkarma yetkisi kapsamında yapılmakta olan çalışmalar doğrultusunda Devlet Personel Başkanlığı'nın 18.09.1998 tarihli yazısı ile kurumlara gönderilen ve son günlerde yazılı ve görsel basında yer alan "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Hak ve Yardımlarına İlişkin Kanun Tasarısında" incelendiğinde, tasarının birçok maddesinin;

● Tasarıya ait Genel Gereçeklerle,

● Anayasamızın, " Kanun Önünde Eşitlik " başlıklı 10. maddesi ve "Ücret Adaletinin Sağlanması" başlıklı 55. maddesiyle,

● Avrupa İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 43. maddesiyle,

● Aday adayı olduğumuz AB'nin Avrupa Sosyal Şartı'nın 4. maddesiyle,

● VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın çeşitli bölümleri ve 9. bölümünde yer alan öngörülerle, tamamen çelişmekte olduğu görülmektedir.

Ünvanlar itibariyle görev gruplarının oluşturulması, taslağın en adaletsiz ve çarpık tarafının oluşturmakta, görev gruplarının tespitinde "Devlet için taşıdığı önem, yetki ve sorumluluk gözönüne alınmıştır." denilmesine rağmen risk ve zorluk içerisinde görev yapan mühendis ve mimarlar alt gruplara yerleştirilmişlerdir.

Tasarıda asgari personel, Dışişleri Bakanlığı personeli, Emniyet personeli v.b. bazı kamu görevlilerinin kıdem ve tecrübesine artıkça görev grupları yükselmesine rağmen Mühendis ve Mimarların; aday ve stajyer memurların yer aldığı 12. Grupta göreve başlayarak, çalışma yaşamları boyunca aynı grupta kalmaları öngörülmektedir.

Tasarıda "Ünvanlar itibariyle Görev Ücret Gruplarının" eğitim süresi, hizmet ve öğrenimin niteliğine uygun ve adil olmadığı; tasarının mevcut kadro ünvanlarına göre düzenlendiği görülmektedir.

Kamu Çalışanlarının Özlük Hakları Nasıl Düzenlenmeli?

Kamu yönetiminde insan kaynakları planlamasının, yönetsel saydamlığın güçlendirilmesinin yanısıra demokratik haklar, sendikal haklar, iş güvencesi, örgütlenme özgürlüğü gibi temel hakları da içine alan bütüncül, köklü ve kalıcı bir değişim ihtiyacı vardı. Bu anlamda söz konusu tasarımı temel alacak bir düzenlemeyi doğru ve yeterli bulmuyoruz.

Yapılması gereken, tüm kamu çalışanlarını temsil eden örgütlenmelerin katılacağı bir süreçle bunların yeniden düzenlenmesi, kamu çalışanları açısından çalışma barışını sağlayacak temel bir yasanın hazırlanmasıdır.

Ancak, şu andaki ücret dengesizliklerini giderecek, insanca yaşama düzeyini sağlayacak artışları öngören bir kısmi düzenlemenin

yapılması kaçınılmazdır.

Hükümet Tasarımına İlişkin Değerlendirme ve Önerilerimiz

Tasarımın bütününe ilişkin çözümlerimiz ve görev grupları tanımlama şeklindeki yaklaşımın, meslek unvanlarıyla görev unvanı çelişkisiyle oluşturduğu açmazın bilincinde olarak; yasalasma ihtimalini gözönünde tutarak aşağıdaki düzeltmelerin yapılarak adil hale getirilmesini bekliyoruz.

● Anayasamız, ilgili kanunlar ve VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda öngörülen maddeler çerçevesinde değerlendirilmelidir,

● Tasarımda öngörülen mevcut idari yapılanma anlayışında kadro

ve yıla göre kullanılan yükselme ve ücret artışı gruplandırması gibi yürütme erklerince kriterleri açıklanmamış, çoğu zaman spekülasyonlara sebep olan görev ünvanları ve ayrıcalıklı kadrolarla yaratılan ücret dengesizliğinin; **mesleği edinmede alınan öğretimin niteliği ve zorluk derecesinin** dikkate alınarak düzeltilmelidir,

● Görevi yerine getirirken karışılması olası yaşam, sağlık riski (iş kazası ve meslek hastalığı), çalışma koşulları, işten dolayı taşınan maddi ve manevi sorumluluğun dikkate alınmalıdır,

● Atama ile tevdi edilmiş olan görev unvanların akademik bir formasyona dayanmaması bilgi ve tecrübeyi değerlendirmemesi ne-

deniyle, herhangi bir görev unvanına sahip olmasalar bile teknik ve mali sorumluluk altında çalışmakta olan Mühendis ve Mimarların görev gruplarının; **9.Görev ücret grubundan başlayarak her beş yıllık hizmetin sonunda bir üst gruba yükseltilmek suretiyle 6. görev ücret grubuna kadar yükseltilmesi** sağlanmalıdır,

● Taslakta temel ücret katsayıları değerlendirildiğinde temel ücretteki en küçük katsayı (6780) ile en yüksek katsayı (11740) arasındaki oran %73 iken görev ücret tablosundaki en düşük katsayı (7500) ile en yüksek katsayı (10500) arasındaki oran %1400'dür. Temel ücretlerde en düşük miktar (6780 x 15760) =

Görev ücretleri ile ilgili olarak şu hesaplama yapılabilir; (Temmuz 2000 tarihindeki katsayı 15.760'dır, brüt)

1. Grup

$$105.000 \times 15.760 = 1.654.800.000$$

2. Grup

$$95.000 \times 15760 = 1.497.200.000$$

3. Grup

$$87.000 \times 15760 = 1.371.120.000$$

4. Grup

$$79.000 \times 15760 = 1.245.040.000$$

5. Grup

$$71.000 \times 15760 = 1.118.960.000$$

6. Grup

$$63.000 \times 15760 = 992.880.000$$

7. Grup

$$55.000 \times 15760 = 866.800.000$$

8. Grup

$$50.000 \times 15760 = 788.000.000$$

9. Grup

$$45.000 \times 15760 = 709.000.000$$

10. Grup

$$35.000 \times 15760 = 551.600.000$$

11. Grup

$$30.000 \times 15760 = 472.800.000$$

12. Grup (Mühendislerin Grubu)

$$25.000 \times 15760 = 394.000.000$$

13. Grup

$$21.000 \times 15760 = 330.960.000$$

14. Grup

$$18.500 \times 15760 = 291.560.000$$

15. Grup

$$16.000 \times 15760 = 252.160.000$$

16. Grup

$$14.000 \times 15760 = 220.640.000$$

17. Grup

$$12.000 \times 15760 = 189.120.000$$

18. Grup

$$10.000 \times 15760 = 157.600.000$$

19. Grup

$$8.500 \times 15760 = 133.160.000$$

20. Grup

$$7.500 \times 15760 = 118.760.000 \text{ TL'dir.}$$

106.852.800.-TL iken en yüksek miktar (11740 x 15760) = 185.022.400.-TL'de görüldüğü gibi temel ücretler getirilmek istenen yeni düzenlemede önemli bir yer tutmamakta, asıl görev ücretleri ise daha önemli konumda bulunmaktadır.

● Görev ücretleri içerisindeki en yüksek ve en düşük ücret arasındaki oran 14 kat, 12.grup içerisinde tanımlanan mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları ile en yüksek grup arasındaki 4,2 katlık bir fark ortaya çıkmaktadır. Bu dengesizlik giderilmelidir.

● Bu tasarıya göre; mühendis ve mimarların ücretlerinde ortalama %16-20'lik artışlar olacaktır. Ancak bu ücret, bugünkü koşullarda 4 kişilik ailenin asgari geçim düzeyi (yaklaşık 500.000.000 TL)ni karşılamaktan bile uzak kalacaktır. En düşük ücret asgari geçim düzeyinin altında olmamalıdır.

● Yirmi adet olarak belirlenen görev grupları sayısının azaltılarak, kamu çalışanları arasında oluşacak ekonomik ve statü farklarının en aza indirilmesi gerekmektedir.

● Tasarıdaki birinci ve yirminci görev grupları arasında ondört katlık farkın alt grupların puanları yükseltilecek ortadan kaldırılması, sorunları azaltabilecektir.

● Hizmet tazminatıyla ilgili 11. maddeye, mühendis, mimar ve şehir plancılarının mutlaka eklenmesi gerekmektedir.

İşyerlerinde farklı statülerde çalışan personelin arasında oluşan tutarsız ücret farklılıklarının giderilmesi tasarıda mutlaka ele alınmalı. Mühendis ve mimarların çalışma ortamını paylaştıkları farklı statüdeki yardımcı personelden daha düşük ücret almaları önlenmelidir.

● Sosyal haklarla ilgili örneğin Kira Yardımı temel ücret katsayısına bağlanmadan en yüksek kamu görevlisinin ücretinin (görev+temel ücret) yüzdesi üzerinden veya il/bölgesel düzeydeki gerçek kira değerleri bazı alınarak düzenlenmelidir.

● Tasarıda temel ücretlerin belirlenmesindeki gösterge rakamları düşük tutularak ele geçecek ücret içerisinde önemsiz bir duruma getirilmiştir. Kamu hizmetindeki deneyimi ve yetişmiş insangücünü yok sayan bu anlayış değişmeli, temel ücret göstergeleri artırılmalıdır.

Mühendisler Mimarlar Hak Arama Mücadelesinde!

● Kamu sektöründe çalışan mühendis ve mimarların ekonomik ve özlük haklarındaki kayıpların en kalıcı şekilde giderilmesi grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkının elde edilmesinden geç-

cektir. Grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkımızı elde edene dek mücadelemiz sürecektir.

● Mühendis, mimar ve şehir plancılarının TMMOB içindeki örgütlü mücadelesi, 23 Odaya mensup, 70.000'i kamu çalışanı 210.000 üyenin birlikte alacağı tavırlarla başarıya ulaşacaktır. Pekıştireceğimiz örgütlüğümüz hak arama mücadelemizdeki en önemli gücümüzdür.

● Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesindeki en önemli unsurlardan olan mühendis ve mimarları kamu hizmetini yapamaz hale getiren bu tutumlara karşı üretimden gelen gücümüzü kullanmaktan çekinmeyeceğiz.

● Bizleri yoksulluk sınırlarında yaşamaya mahkum eden, meslek onurumuzu korumakta zaafiyete düşürmeye çalışan bu ücret politikalarına karşı, örgütlü, onurlu mücadelemiz, artan bir eylemlilikle sürecektir.

● Mühendisler ve mimarlar işyerlerinde, illerde, ülke genelinde eylemlilikle biraraya gelerek, örgütlü gücünü hak arama mücadelesinde göstereceklerdir.

● Mühendisler ve mimarlar örgütlü mücadelesini, sendikal örgütlenmeye taşıyacak, tüm çalışanların ekonomik ve sosyal hakları mücadelesinde yerlerini alacaklardır.

**ÜYELERİMİZDEN ÖDENTİ BORÇLARINI 2000 YILI EKİM AYI SONUNA DEK ÖDEMELERİNİ BEKLİYORUZ.
2000 YILI ÖDENTİ BEDELİ: 12.000.000 TL**

ŞUBE DANIŞMA KURULUMUZ 10 Haziran 2000 tarihinde toplandı.

Şube Danışma Kurulumuz 10 Haziran 2000 tarihinde Denizli'de toplandı. Toplantıya Aydın, Uşak, Muğla ve Fethiye temsilciliklerimizin yürütme kurulu üyeleri, Nazilli Mesleki Denetim Bürosu sorumlusu Halil Mavi'nin yanında, Şube Komisyonlarında görev yapan üyelerimiz ve teknik görevlilerimiz katıldı.

Toplantı Şube Başkanımız Prof. Dr. Mehmet ATILGAN tarafından açıldı. Kaybettiğimiz MMO Edirne Şubesi Sekreteri Ali KARAHAN anısına 1 dakikalık saygı duruşunda bulunuldu. Gündem belirlendikten sonra Temsilcilik çalışmaları değerlendirilmesi gerekçeleriyle başlandı. İlk olarak Aydın İl Temsilciliği çalışmalarını hakkında Temsilcilik Yürütme Kurulu Sekreteri Ertuğrul HALİS bilgi verdi.

Muğla İl Temsilciliği hakkında bilgileri ise Temsilcilik Yürütme Kurulu Saymanı Nurgül DİNDARUK tarafından verildi.

Uşak İl Temsilciliği çalışmalarını hakkında bilgiyi tek-

nik görevli Osman SARIHAN tarafından verildi.

Fethiye İlçe Temsilciliği çalışmalarının değerlendirilmesi ise Temsilcilik Yürütme Kurulu Başkanı Hakkı Özütok tarafından yapıldı.

Şube çalışmalarını hakkında ise bilgiyi Şube Sekreteri Fatih YAŞA verdi.

- Uzmanlık Yönetmeliği
- Kentleşme Panel ve Sempozyumları
- Periyodik Kontrol Formları
- Kazan Dairesi Denetimleri
- SMMH Asgari Ücretleri
- Kamuda Çalışan Meslektaşlarımızın Sorunlarıyla İlgili Çalışmalar
- 2001 Ajandası ile İlgili Çalışmalar
- Eğitim Seminerleri (Meslek İçi Eğitim Merkezi)
- Bakım Teknolojileri Kongresi ve Sergisi konularında Danışma Kurulu üyelerimiz görüşlerini aktardılar.

Ali KARAHAN

1948 - .....

**TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Edirne Şube Sekreteri**

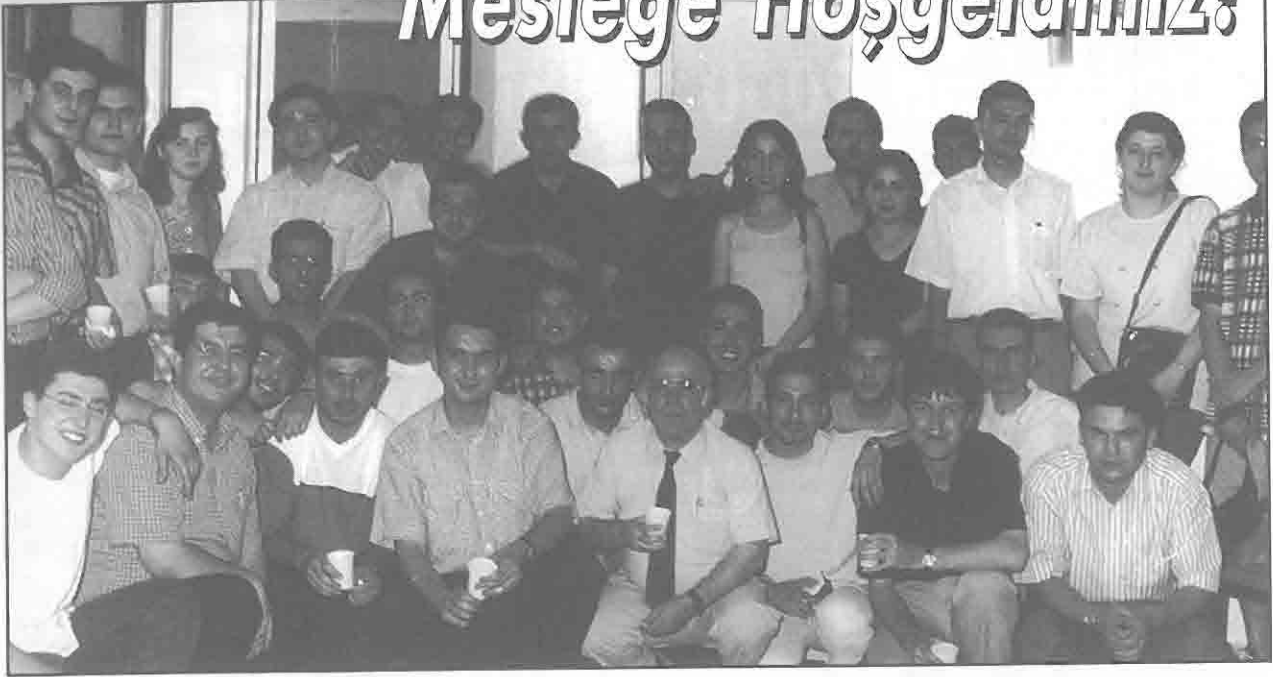
ALİ KARAHAN,

Kaybettik

**Ailesine, Çalışma Arkadaşlarına
ve Oda Camiasına Başsağlığı Dileriz.
Anısını Yaşatacağız**

MMO DENİZLİ ŞUBESİ

Mesleğe Hoşgeldiniz!

PAÜ Mühendislik Fakültesi Makina Mühendisliği Bölümünden 2000 Haziran döneminde mezun olan meslektaşlarımızın katıldığı "Mesleğe Hoşgeldiniz Kokteyl"i 16 Haziran 2000 tarihinde Şubemizde

yaşandı.

Kokteyle 46 yeni mezununun yanısıra Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Rasim KARABACAK, Prof. Dr. Mehmet YÜKSEL ve öğretim üyesi meslektaşlarımız katıldı.

Şube Başkanımız Prof. Dr. Mehmet ATILGAN yeni üyelerimize geleceğe yönelik önerilerde bulundu. Normal ve 2. öğretimde ilk üç dereceye girenlere Odamız rozetini takarak, hediyeler verdi.

ISI YALITIM PROJESİ HAZIRLAMA ESASLARI SEMİNERİ YAPILDI

29 Haziran 1998 tarihinde yayınlanan TS 825 "Binalarda Isı Yalıtım Kuralları" Standardı dikkate alınarak T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanan "Binalarda Isı Yalıtım Yönetmeliği" 08 Mayıs 2000 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanmış olup, 14 Haziran 2000 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Yeni yönetmelik ve proje hazırlama esasları hakkında üyelerimizi daha iyi bilgilendirmek amacıyla 17 Ağustos 2000 Perşembe günü Şubemiz Eğitim Merkezinde 15.00 - 19.00 saatleri arasında "Isı Yalıtım Projesi Hazırlama Esasları" konulu bir seminer düzenlendi. 46 üyemizin katılımı ile gerçekleşen seminer İzmir Şube Teknik Görevlisi Mehmet Şefkati Sümer tarafından verildi.

ŞUBEMİZ UZMANLIK KOMİSYONLARI OLUŞTURULDU

BİLİM-MÜHENDİSLİK-EĞİTİM KOMİSYONU Prof. Dr. Rasim KARABACAK Doç. Dr. Alper GÜLSÖZ Tezcan ŞEKERCİOĞLU Osman YILDIRIM Tuncer KARAKULA Şeref HAZER Faruk İNCEOĞLU Ahmet SİNKİL İsmail KÜÇÜK Volkan KOVAN Mevlüt ÇELİKBİLEK M. Kurtuluş SARIKAYA A. Rıza YAZGAN	KAMU ÇALIŞANLARININ SORUNLARINI İZLEME KOMİSYONU F. Bolat ARIKAN Asım ÖZSOYDAN Erol YAVUZ Fatih AYDIN Sait ARIDUMAN
	İŞ GÜVENLİĞİ KOMİSYONU Erdoğan KİRİŞ M. Emin ŞENTÜRK Ali KUNAÇ Ersin KUZUCU Ömer ALPTEKİN
ÇEVRE VE ENERJİ KOMİSYONU Halil DAĞDAŞ Ender ZEYBEKOĞLU Mehmet AKTAŞ Burçin DEDA Şengül GÜVEN Hasan TUZCU Muharrem ÇINAR	SMM KOMİSYONU Ömer YAVUZ Turgut ÖZKAN Ahmet AKIN H. Hüseyin ÖKÜNÇ İsmet KASAPLAR F. Levent ONGUNER Ercan EKER
ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ MESLEK DALI KOMİSYONU İlyas EROL Hasan AKYER Eylem KARAMANCI İnci ILGAZ Meltem KOCAALAN Fatih KONYALIOĞLU Günseli KONUK	ÖZEL SEKTÖR ÇALIŞANLARININ SORUNLARINI İZLEME KOMİSYONU Fatih DİLBAZ Erol SARIGÜN Atilla YILMAZ İzzet Selami ELBAŞI A. İhsan YILMAZ Hakan YETİŞ Hüseyin HADIMLI
ASANSÖR KOMİSYONU Rıza DÜZELLİ Aziz KARAKURT Necat ERMAN Mehmet SARICA Ali KOLANCI	DOĞALGAZ KOMİSYONU M. Murat GÜRSOY Ahmet AKIN Güney ÇETİN İ. Hakkı GERELİOĞLU Bora TUNCAY
BÜLTEN YAYIN KOMİSYONU Uğurhan KARCILI İ. Hakkı GERELİOĞLU İskender ERBİL Uğur ELDEMİR Yaşar YIKICI M. Murat GÜRSOY Faruk İNCEOĞLU	SOSYAL ETKİNLİKLER KOMİSYONU H. Hüseyin CİHAN Levent ÇAM Mesut ÇİLLİ Güllü GÜRSOY İ. Yener ACAR İ. Erkin SARAÇ Ali Özkan UTMA
LPG KOMİSYONU Aydın YELKOVAN Ali Rıza YAZGAN İsmail ALP İsmail ÇELİK Mehmet ERSARI	ARAÇLARDA LPG DÖNÜŞÜMÜ KOMİSYONU İsmet KASAPLAR Turan YILMAZ Mehmet ATILGAN K. Sedat ŞATIR Mustafa GENCER

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI

MEKANİK TESİSAT HİZMETLERİ UZMANLIK VE BELGELENDİRME YÖNETMELİĞİ

01. KAPSAM

Bu yönetmelik mekanik tesisat hizmetlerini gerçekleştirecek makina mühendislerinin uzmanlıklarının TMMOB Makina Mühendisleri Odası tarafından belgelendirilmesi koşullarını ve esaslarını kapsar. Bu Yönetmelik TMMOB Makina Mühendisleri Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin doğal ekidir.

02. AMAÇ

Bu yönetmelik ülke ve toplum yararları doğrultusunda kaliteli, sağlıklı, konforlu, güvenli ve ekonomik yapıların gerçekleştirilmesi amacıyla, mekanik tesisat hizmetlerinin üretilmesinde ve denetlenmesinde görev alacak, ulusal ve uluslararası bilimsel çalışmaları ve yeni gelişmeleri takip eden, mesleki etik kurallarına uygun olarak çalışacak Oda üyesi makina mühendislerine TMMOB Makina Mühendisleri Odası tarafından mekanik tesisat hizmetleri alanında uzmanlık belgeleri verilmesi esaslarını ve koşullarını düzenler.

03. TANIMLAR VE KISALTMALAR

Uzman Mühendis: Mekanik tesisat alanında bilgi ve deneyime sahip, bu konuda açılmış sınavlarda başarılı olmuş, Oda üyesi makina mühendisine uzman mühendis denir.

Bu Yönetmelikte;
TMMOB Makina Mühendisleri Odası "ODA",
Oda Yönetim Kurulu "OYK",
Şube Yönetim Kurulu "SYK",
Serbest Müşavir Mühendis "SMM"
olarak tanımlanmıştır.

04. MEKANİK TESİSAT HİZMET ALANLARI

Mekanik tesisat hizmetleri:

Isı yalıtımı
Sihhi tesisat
Isıtma tesisatı
Asansör avan proje hazırlama
Klima tesisatı
Havalandırma tesisatı
Kızgın su tesisatı
Buhar tesisatı
Gaz (doğal gaz, havagazı, LPG) tesisatı

Basınçlı hava tesisatı
Sanayi tipi mutfak, çamaşırhane tesisatı
Soğutma tesisatı
Yüzme havuzu ve filtrasyon tesisatı
Medikal gaz tesisatı
Otomatik kontrol
Arıtma tesisatı
v.b.konularında gerçekleştirilen tasarım, uygulama, denetim ve kontrol hizmetleridir.

05. MEKANİK TESİSAT HİZMETLERİ UZMAN MÜHENDİS BELGESİ

Bu belge "mekanik tesisat mühendisliği" alanında ve aşağıda belirtilen "dar kapsamlı mekanik tesisat mühendisliği" konularında verilir.

05.01. Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belgesi

Belge sahibi makina mühendisi sıhhi tesisat, ısı yalıtımı, ısıtma tesisatı başlıklarıyla tanımlanan mekanik tesisat hizmetlerini yapmaya yetkilidir. Bu belge sahibi makina mühendisi, uzmanlık kapsamını "dar kapsamlı mekanik tesisat uzman mühendis yetki belgeleri" olarak artırabilir. Belge örneği Ek.1'de verildiği gibidir.

05.02. Dar Kapsamlı Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Yetki Belgesi

05.02.01. Dar kapsamlı mekanik tesisat uzman mühendis yetki belgesi konuları aşağıdaki gibidir:

Doğalgaz tesisatı
Asansör avan proje hazırlama
Havuz tesisatı
Sanayi tipi çamaşırhane tesisatı
Sanayi tipi mutfak tesisatı
Medikal gaz tesisatı
Otomatik kontrol
Klima tesisatı
Kızgın su tesisatı
Basınçlı hava tesisatı
Buhar tesisatı
Soğutma tesisatı
Arıtma tesisatı
Havagazı tesisatı
LPG tesisatı
Havalandırma tesisatı

05.02.02. Yukarıda belirtilen konuların bir veya birkaçında belge sahibi makina mühendisi, belgede belirtilen konu veya konularda mekanik tesisat hizmetlerini yapmaya yetkilidir. Belge örneği Ek.2'de verildiği gibidir.

05.02.03. Yukarıda tanımlanan

"Dar Kapsamlı Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Yetki Belgesi" konularının günün gelişen koşullarına uygun olarak ODA tarafından artırılabilir.

06. UZMAN MÜHENDİS BELGELENDİRME KOŞULLARI

Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belgesi almak için Oda üyesi olan makina mühendisleri başvurabilirler. Uzman Mühendis Belgelerinin geçerlilik süresi her yıl onaylanmak kaydıyla alındığı tarihten itibaren 5 yıldır. Belgelerin yıllık onaylarında, belgenin geçerliliğini sürdürebilmesi için belge sahibi Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Kurulu tarafından belirlenen meslek içi eğitimleri tamamlamak zorundadır. Gerekli meslek içi eğitimi tamamlamayan belge sahibinin belgesi yukarıda tanımlanan koşulu sağlayıncaya kadar geçerliliğini yitirir. Bu durum Oda tarafından ilgili birimlere bildirilir.

06.01. Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belgelendirme Koşulları

06.01.01. ODA tarafından merkezi düzeyde açılan yapı üretim sürecinde geçerli olan yasalar, KHK'ler, tüzük, yönetmelik ve genelgeler konularında bilgilendirme seminerlerine katılmış olmak

06.01.02. Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belgesi için ısı yalıtımı, sıhhi tesisat, ısıtma tesisatı konularında en az 1 yıl süre ile tasarım-uygulama deneyimi kazanmış olmak.

06.01.03. ODA tarafından merkezi düzeyde açılan sınavlara katılmak ve başarılı olmak.

06.02. Dar Kapsamlı Tesisat Uzman Mühendis Belgelendirme Koşulları

06.02.01. 05.02. Maddede tanımlanan alanlarda ODA tarafından Meslek İçi Eğitim Merkezi (MİEM) aracılığıyla merkezi düzeyde açılan eğitim programlarına katılmış olmak

06.02.02. ODA tarafından yukarıdaki konularla ilgili olarak merkezi düzeyde açılan sınavlara katılmak ve başarılı olmak

07. MEKANİK TESİSAT HİZMETLERİ UZMANLIK VE BELGELENDİRME KURULU

Mekanik Tesisat alanında uzmanlık belgesi almak isteyen makina mühendislerinin başvurularını değerlendirerek, OYK'nun karar alma sürecini hazırlayan, bu yönetmelikle ilgili düzenlemeler hakkında OYK'na görüş ve öneriler sunan, Mekanik Tesisat Uzmanlık Belgelerine ait gerçekleştirilecek sınavların hazırlıklarını, gerçekleştirilmesini ve değerlendirmesini yapan, OYK kararı ile oluşturulan süreli bir kuruldur.

ODA Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Kurulu, OYK kararı ile bir OYK üyesinin başkanlığında mekanik tesisat uzman mühendis belgesi alma koşullarına sahip ODA üyeleri arasından iki yıllık çalışma dönemi için belirlenir. Kurul üye sayısı 7 kişidir. Kurul ODA'nın yazılı çağrısı ile toplanır. Kurulda kararlar oy çokluğuyla alınır. Kurul üyesinin kuruldan ayrılması durumunda OYK en geç 1 ay içerisinde yeni üyenin atamasını yapar.

OYK tarafından kurul oluşumunda Şubelerin önerileri de dikkate alınarak yukarıdaki koşullara uyulması kaydıyla Bayındırlık ve İskan Bakanlığı temsilcisi, sektörle ilgili uzmanlık dernekleri temsilcisi ve üniversitelerden temsilcilerin yer alması gözetilir.

07.01. Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık Ve Belgelendirme Kurulunun Görevi

07.01.01. 04. Maddede yer alan mekanik tesisat hizmetleri konularında meslek içi eğitim, kurs ve seminerleri programlamak ve bu programlarla ilişkin esasları belirlemek.

07.01.02. Tasarım ve uygulama deneyim sürelerine ilişkin esasları belirlemek.

07.01.03. Uzman Mühendis Belgesi sınav komisyonları oluşturulmasına yönelik çalışma esaslarını belirlemek, komisyon üyeleri hakkında OYK'ya önerilerde bulunmak.

07.01.04. Uzman Mühendis Belgelendirme sürecinde oluşabilecek itirazları değerlendirmek ve sonuçlandırmak.

07.01.05. Uzmanlık ve belgelendirme çalışmalarının gelişmesine ilişkin önerileri almak, değerlendirmek, geliştirmek, ilgili mevzuatın geliştirilmesine yönelik katkıda bulunmak.

08. UZMAN MÜHENDİS BELGELENDİRME SINAV KOMİSYONLARI

Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Kurulunca önerilen ve OYK'nın atayacağı, Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Sınav

Komisyonu; Uzman Mühendis Belgesine sahip, Dar Kapsamlı Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Sınav Komisyonu; ilgili konuda mühendis yetki belgesine sahip en az 3 kişiden oluşur. Sınav sorularının belirlenmesi, sınavın hazırlanması, gerçekleştirilmesi ve değerlendirilmesi komisyon tarafından yerine getirilir.

09. UZMAN MÜHENDİS BELGELENDİRME SINAVLARI

Uzman mühendis belgelendirme sınavları 05. Maddede tanımlanan uzman mühendis belgelerini almak için başvuran makina mühendislerine istekte bulundukları konu veya konularda uzman mühendis belgesi verilmek üzere merkezi düzeyde gerçekleştirilen sınavlardır.

09.01. Mekanik tesisat uzman mühendis belgesi için ODA yılda en az iki sınav gerçekleştirir. Sınavlar en geç 3 ay önceden, mekanik tesisat uzman mühendis belgesi sınav konuları ve sınav tarihiyle birlikte ODA yayın organları aracılığı ile ODA üyelerine duyurulur.

09.02. Her bir uzman mühendis belgesi sınavı için başarı notu 100 üzerinden 70'tir. Her bir uzman mühendis belgesi sınav soruları ve yanıtları belirli sürelerle ODA yayın organlarında yayınlanır.

09.03. Sınav katılım ve belge ücretleri OYK tarafından belirlenir.

10. DİĞER KONULAR

10.01. Uzman mühendis belgesi almak üzere başvuranların deneyim kazanmak üzere çalışma yaptıkları iş yerlerinde uzman mühendis belgesine sahip en az bir makina mühendisi çalışması zorunludur.

10.02. Uzman mühendis adayları deneyim çalışmasına başlamadan önce çalışacakları işyerlerini ve o kuruluştaki uzman mühendis isimlerini Oda'ya bildirir.

10.03. Uzman mühendis belgesine sahip olmayan makina mühendisleri mekanik tesisat konusunda SMM belgesine sahip olamaz. Uzman mühendisin uzman olduğu konular SMM belgesinde de tanımlanır.

10.04. Mekanik tesisat uzman mühendis belgesine sahip ODA üyeleri sadece uzman olduğu tesisat konularındaki mekanik tesisat hizmetlerini yerine getirmeye yetkilidir. Uzman olmadıkları konularda çalışamazlar.

10.05. Bu yönetmelikte yer almayan hususlarda TMMOB Makina

Mühendisleri Odası Tüzük ve Yönetmelik hükümleri geçerlidir.

Geçici Madde 1

Bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce dar kapsamlı alanlarda tanımlanan mekanik tesisat konularında ODA tarafından düzenlenen kurslar ve yapılan sınavlar sonucu mühendis yetki belgesi almış olanlar ile adı geçen hizmetleri yürüttükleri için kazanılmış hak olarak kurslara katılmadan bu belgeleri almış olanların belgeleri bu yönetmelik kapsamında geçerlidir.

Geçici Madde 2

ODA, halen yapı üretim sürecinde 05. Maddede tanımlanan mekanik tesisat hizmet alanlarında görev yapan ve görev yaptıklarını kanıtlayan belge ve dokümanlarla birlikte ODA'ya başvuran, ODA üyesi makina mühendislerine, ŞYK'ları tarafından bir ŞYK Üyesi başkanlığında en az 5 kişiden oluşturulan Şube Başvuru Değerlendirme Kurulu'nun değerlendirmesi, ŞYK'nun olumlu görüşü ve OYK onayı ile, bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1(bir) yıl içinde sınava tabi tutulmaksızın mekanik tesisat hizmetleri uzman mühendis belgesi verir. Başvuru şekil ve koşulları Ek.3'te verildiği gibidir. Bu madde 30 Haziran 2001 tarihinde kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Geçici Madde 3

Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Oda üyesi Makina Mühendisleri deneyim şartı aranmaksızın 05.01.Maddede belirtilen uzman mühendis belgelerini almak üzere 3 yıl süreyle sınavlara girme hakkına sahiptir. Bu madde 30 Haziran 2003 yılında kendiliğinden yürürlükten kalkar.

13.YÜRÜRLÜK

38. dönem ODA Genel Kurulun verdiği görev ve yetki ile OYK' nun 26.06.2000 tarih ve 258 sayılı kararı ile kabul edilen bu yönetmelik 27 Haziran 2000 tarihinden itibaren yürürlüğe konulmuştur.

14.YÜRÜTME

Bu Yönetmelik TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu tarafından yürütülür.

Ek.1

ÖRNEKTİR

MEKANİK TESİSAT UZMAN MÜHENDİS BELGESİ

BELGE SAHİBİNİN

Adı - Soyadı	
MMO Sicil No ve Kayıt Tarihi	
Doğum Yeri - Tarihi	
Bitirdiği Okul - Tarihi	
Diploma No	
Belge Düzenleme Tarihi	
Belge Numarası	
Bağlı Bulunduğu Şube	

UZMANLIK KAPSAMI	Isı Yalıtımı	X	X	X
	Sıhhi Tesisat	X	X	X
	Isıtma Tesisatı	X	X	X
	X	X	X	X

Bu belgenin sahibi uzmanlık kapsamı bölümünde yer alan mekanik tesisat hizmetlerini gerçekleştirmeye yetkilidir.

Yukarıda bilgileri yazılı.....

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinde belirtilen şartlara uygun olduğu Oda Yönetim Kurulumuzca onaylanmış bu belgeyi tüm yetki ve sorumlulukları ile birlikte almaya hak kazanmıştır.

Belge sahibi, bu belgenin kullanımında TMMOB Makina Mühendisleri Odası'nın alacağı kararlara uymak zorundadır.

TMMOB
Makina Mühendisleri Odası
Başkan

1. YIL ONAY

2. YIL ONAY

3. YIL ONAY

4. YIL ONAY

BU BELGE DÜZENLEDİĞİ VE ONAYLANDIĞI YIL İÇİN GEÇERLİDİR.

.....

MÜHENDİS YETKİ BELGESİ

BELGE SAHİBİNİN

Adı - Soyadı

MMO Sicil No ve Kayıt Tarihi

Doğum Yeri - Tarihi

Bitirdiği Okul - Tarihi

Diploma No

Belge Düzenleme Tarihi

Belge Numarası

Kursun Verildiği Yer

Kursun Verildiği Tarih

Mühendisin Bağlı Bulunduğu Şube

Yukarıda bilgileri yazılı.....

Makina Mühendisleri Odası Meslek içi Eğitim Merkezi tarafından verilen ..... ile katılmış, kurs sonunda yapılan sınavda başarılı olmuş ve bu belgeyi almaya hak kazanmıştır. Belge sahibi, bu belgenin kullanımında TMMOB Makina Mühendisleri Odası'nın alacağı kararlara uymak zorundadır.

TMMOB
Makina Mühendisleri Odası
Başkan

VİZE

2001

VİZE

2002

VİZE

2003

NOT: BU BELGE DÜZENLEDİĞİ VE VİZELENDİĞİ YILLAR İÇİN GEÇERLİDİR.

Ek.3

tmmob makina mühendisleri odası

MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI

MEKANİK TESİSAT HİZMETLERİ UZMANLIK VE BELGELENDİRME YÖNETMELİĞİ GEÇİCİ 2. MADDE UYARINCA

UZMAN MÜHENDİS BELGESİ VERİLMESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği Geçici 2. Madde uyarınca Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belgesi almak isteyen Oda üyesi makina mühendisleri aşağıdaki açıklamalar çerçevesinde hazırladıkları başvuru dosyası ile bağlı oldukları Şube'ye başvuracaklardır.

Başvuru dosyası içeriği;

1. Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belgesi almak istemini belirten Ek.A'da örneği verilen dilekçe. Dilekçe ekinde:

1.1. Ek.B'de örneği verilen taahhütname

1.2. MMO Üye kimlik belgesinin fotokopisi (Üye kimlik belgeleri ODA tüzüğü gereği 5 yılda bir yenilenmek zorundadır. Başvurularda geçerlilik süresi bitmemiş üye kimlik belgesi aranır.)

1.3. İki adet vesikalık fotoğraf,

1.4. Cari yıl sonu itibarıyla üye aidat borcu olmadığına dair belge (Şubelerden temin edilecektir.),

1.5. Özellikle mekanik tesisat alanıyla ilgili mesleki bilgi ve deneyimlerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı özgeçmiş,

1.6. Şube'den temin edilecek ve dolduracakları MMO Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Bilgi Formu (Ek.C),

1.7. Özgeçmişinde ve MMO Mekanik Tesisat Uzman Mühendis

Bilgi Formu'ndaki bilgileri doğrulayan, destekleyen ve kanıtlayan belge ve dokümanlar (asılları),

1.7.1. Kamu kurumlarında çalışan makina mühendisleri, bağlı oldukları kurumdan aldıkları, çalıştıkları süreyi ve çalışma alanlarını tanımlayan hizmet belgesi, iş denetleme, iş bitirme belgeleri,

1.7.2. Ücretli çalışan makina mühendisleri, çalıştıkları işyerlerinin ayrıntılı bilgisi ile birlikte, işverenlerinden alacakları referans mektupları veya işyerlerinden alacakları çalıştıkları süreyi ve çalışma alanlarını tanımlayan hizmet belgesi, çalıştıkları döneme ilişkin SSK 4 aylık prim bordrosu veya SSK'dan alacakları aynı amaca yönelik bir belge,

1.7.3. Serbest Müşavir Mühendis olarak çalışan makina mühendisleri, ürettikleri ve denetledikleri yapılarda uyguladıkları mekanik tesisat hizmetlerine ilişkin listeledikleri dokümanlar ve bu dokümanları doğrulayan, destekleyen ve kanıtlayan belge ve dokümanları,

1.7.4. Öğretim elemanları olarak görev yapan makina mühendisleri, bağlı oldukları kurumlardan aldıkları mekanik tesisat ile ilgili verdiği dersleri, mekanik tesisat alanında tebliğ sunmak üzere katıldıkları hizmet içi eğitim, kongre, sempozyum, konferans, seminer vb. etkinliklere ilişkin belge ve dokümanları,

2. ODA yukarıda belirtilenler dışında ek belge ve dokümanları isteme, gerekirse araştırma yapma,

ODA'ya sunulan belge ve dokümanları kabul veya ret etme yetki ve hakkına sahiptir.

3. Başvurular Şube Başvuru Değerlendirme Kurulu tarafından incelenerek olumlu görülenler Şube Yönetim Kurulunun kararı ile Oda Yönetim Kurulu onayına sunulacaktır.

4. Şube Yönetim Kurulları başvuran üyeye ait örnek Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belgesini doldurarak Oda Yönetim Kurulu onayına sunar. Örnek Belge üzerinde Şube Sekreterinin **Uygun Görülmüştür** notu ile imzası bulunacaktır. Her başvuru sahibine ait Dilekçe, Taahhütname, Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Bilgi Formu fotokopileri örnek belge ekinde yer alacaktır. Üyenin başvuru sırasında verdiği tüm belge ve dokümanlar şubeler tarafından arşivlenecektir.

5. Başvuruları sonrasında değerlendirme sonucu olumsuz görülenlerin durumu Şube Yönetim Kurulu tarafından başvuru sahibine bildirilecektir.

6. MMO Yönetim Kurulunca Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belgesi verilmesi Oda Yönetim Kurulu tarafından uygun görülen üyeler, belgelerini almadan önce belgelendirme ücreti olarak 100.000.000 (yüzmilyon) TL'sini Oda Merkezi Muhasebesine elden veya Oda'nın İş Bankası Yenişehir Şubesi 16101 Nolu hesaba yatırmaları gerekmektedir (Bu ücret başvuru sırasında alınmayacaktır).

Şube muhasebesinde yatırılabilir.

Ek.A

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

Oda Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği uyarınca Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belgesi almak istiyorum. Yönetmelik gereği istenen belge ve dokümanlar yazımın ekindedir. Gereğini bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla,

Tarih :

Adı Soyadı :

Oda Sicil No :

İmza :

Adres :

Telefon/Faks :

e-posta :

Ekler:

1. Taahhütname
2. Üye kimlik kartı fotokopisi
3. İki adet fotoğraf
4. Üye aidat borcu olmadığına dair belge
5. Özgeçmiş
6. MMO Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belge Formu
7. Belge ve Dokümanlar
8. Adli Sicil Belgesi

Ek.B

TAAHHÜTNAME

Makina Mühendisleri Odası Mekanik Tesisat Uzman Mühendis Belgesi verilmesi için yaptığım başvuruya ilişkin;

- Beyanımda verdiğim bilgi, belge ve dokümanların doğruluğunu, sonradan beyanımın veya ekli belge ve dokümanların gerçek dışı ve yanıltıcı olduğunu saptanması durumunda verilen belgenin iptal edilmesini,
- Bu belgeyi kullanarak yapacağım çalışmalarda mesleki bilgi ve becerilerimi, geçerli yasal mevzuata, TMMOB ve Makina Mühendisleri Odası Tüzük, Yönetmelik ve Kararlarına , TMMOB Etik (Mesleki Davranış) Kurallarına uyarak uygulayacağımı,
- Bu belge dolayısıyla yaptığım işler hakkında Makina Mühendisleri Odası'nca istenilecek bilgileri vereceğimi,
- Ürettiğim hizmetlerin veya yapı denetimine konu olan projelerin Makina Mühendisleri Odası mesleki denetim uygulamalarından geçmiş olmasına dikkat edeceğimi,
- Bu ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde Makina Mühendisleri Odası tarafından alınacak kararlara uyacağımı,
- Makina Mühendisleri Odası Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğini okuduğumu, anladığımı ve eksiksiz uygulayacağımı

kabul ve taahhüt ediyorum.

Tarih :

Adı Soyadı :

İmmob
makina mühendisleri odası

**MEKANİK TESİSAT
UZMAN MÜHENDİS
BİLGİ FORMU**

Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanlığı'na
Aşağıda beyan ettiğim bilgilerin doğruluğunu kabul ederim.

Tarih: ...../...../.....

İmza:

ÜYELİK BİLGİLERİ

NÜFUS CÜZDANI BİLGİLERİ

Adı		Cüzdani No	
Soyadı		Baba Adı	
Oda Sicil No		Ana Adı	
Oda Kayıt Tarihi		Doğum Yeri/Yılı	
Bitirdiği Okul/Yılı		Medeni Hali	
Diploma No		İli, İlçesi	
Diploma Tarihi		Mahalle/Köyü	
Lisans Üstü Okul/Yılı		Cilt/Sayfa/Sıra No	

KİŞİSEL BİLGİLER

İş Adresi		İş Tel/Faks e-posta	
Ev Adresi		Ev Tel	

İŞ DENEYİMİ

ÇALIŞTIĞI SEKTÖR		ÇALIŞMA ALANI	
Kamu Kurumu		Proje Tasarımı ve Müşavirlik	
Özel Sektör		Proje Kontrol	
Serbest Müşavir Mühendis		Uygulama (Yüklenici, Taşeron)	
Eğitim Kurumu		Uygulama Denetimi (TUS-Kontrol)	
.....		İşletme	
.....		Öğretim	
.....		.....	
.....		.....	

Lütfen uygun olan bölüm / bölümleri "x" ile işaretleyiniz.

UZMANLIK ALANI

Sihhi Tesisat		Otomatik Kontrol	
Isıtma Tesisatı		Arıtma Tesisatı	
Klima Tesisatı		Basınçlı Hava Tesisatı	
Havalandırma Tesisatı		Sanayi Tipi Çamaşırhane Tesisatı	
Isı Yalıtımı		Havagazı Tesisatı	
Asansör Avan Proje Hazırlama		LPG Tesisatı	
Sanayi Tipi Mutfak Tesisatı		Yüzme Havuzu ve Filtrasyon Tesisatı	
Kızgın Su Tesisatı		Merikal Gaz Tesisatı	
Buhar Tesisatı		Soğutma Tesisatı	
Doğal Gaz Tesisatı		.....	

Lütfen uygun olan bölüm / bölümleri "x" ile işaretleyiniz.

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI'nın

595 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

I. ANAYASAYA AYKIRILIK

Anayasa'nın 91.maddesine göre, "Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri "..... kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.

595 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin "uzman mühendis ve mimar" tanımları, bu yetkilerin elde edilme biçimleri, Anayasa'nın 27.maddesi ile güvence altında bulundurulmuş "bilim ve sanat hürriyeti" kapsamında kalmaktadır.

595 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin mülkiyet hakkının kullanılmasına getirdiği kısıtlamalar, Anayasanın 35.maddesinde tanımlanan mülkiyet hakkına aykırı düşen düzenlemelerdir.

Anayasanın 27, 35 ve 40. maddelerindeki temel hak ve hürriyetlerin korunmasına ilişkin konular, Anayasa'nın 91.maddesine göre Kanun Hükmünde Kararnamelerle düzenlenemeyeceğinden 595 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de ciddi Anayasaya aykırılık durumları söz konusudur.

II. YASAL ÇELİŞKİLER:

595 sayılı KHK, 3458 sayılı Mühendisler ve Mimarlar Hakkındaki Yasa, 6235 sayılı TMMOB yasası, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası, 3194 sayılı imar yasası ile bu konularla bağlantılı bir çok yasa ile çelişmektedir. KHK, bazı yasaları uygulanamaz duruma düşürmüştür. Kimini etkisiz bırakmış, bazılarını da alışılanın dışında yeniden yorumlanmaya ve farklı uygulamalara açık konulara zorlamıştır.

Son çıkan yasanın, öncekileri

değiştirdiği, aynı konudaki yasaların çelişmesi durumunda yeni yasanın uygulanması gerektiği yolundaki genel hukuk ilkesi, 595 sayılı KHK'nin yaratacağı hukuksal çelişkilerin çözümü için yeterli olmayacaktır.

Çok yakın bir gelecekte yapı üretim sürecinde, içinden çıkılması olanaksız yetki karmaşası içine düşülecektir.

Konuyla ilgili kurum ve kişilerin yeterince aydınlatılmadığı, KHK'nin öngördüğü yönetmeliklerin henüz çıkarılmadığı gözetilirse, amaçlanan uygulamanın yerleşip oturması oldukça uzun zaman alacaktır. Bu süreçte, KHK'de bazı değişikliklerin yapılması gerekecektir.

Geçici 3. Madde ile KHK'nin yayınlandığı 10 Nisan 2000 tarihinden itibaren, yapı ruhsat verme işlemi, yürürlüğe girme tarihi olan 10 Temmuz 2000'e kadar durdurulmaktadır. Yukarıda açıklanan nedenlerle, bu sürecin daha da uzaması söz konusudur. Türkiye'nin iklim koşulları nedeniyle bu süreç yeni inşaat ruhsatlarının en yoğun şekilde alındığı ve temel atıldığı aylardır. Bu madde ile uzun süren bir ekonomik kriz içindeki ülkemizde yapı sektörünün devlet eliyle durgunluğa ve belirsizliğe düşürülmesi, çok büyük ekonomik zararlara ve işsizliğin artmasına neden olacaktır. Yalnız yapı üretimi değil, yapı araç ve malzemeleri üreten işyerleri de duracak ve önemli ölçüde üretimlerini kısıcaklardır.

Bu sakıncaların giderilmesi ve en aza indirgenmesi açısından, Bakanlar Kurulu'nun geçici 1. Madde'deki yetkilerini kullanarak, pilot bölge sayılarını önemli ölçüde da-

raltması, geçici ve güncel bir önlem olarak düşünülmelidir. Böyle bir girişim, getirilen değişimlerin anlaşılması, başlangıçtaki yanlışların giderilmesi açısından da yararlı olabilecektir.

III. MADDELERE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER:

1. 595 sayılı KHK'nin 2. Maddesine göre, kamu kurum ve kuruluşları ile devlet yapılarına yeni düzenlemeler uygulanmayacaktır. Böyle bir ayrıma gidilmesi aşağıdaki gerekçelere dayandırılabilir.

Kamu yapılarının, yürürlükteki yasalara göre yeterince denetlendiği varsayılabilir. 17 Ağustos ve izleyen günlerdeki büyük depremlerde en büyük hasarın kamu yapılarında gerçekleştiği gözetilirse, bu varsayımın tutarlı bir yanı bulunmadığı kolaylıkla görülebilir. Deprem sonuçları ortada dururken, kamu yapılarının, bu yapılarda çalışan ve yaşayanların güvenliğinin önemsenmediğini düşünmek bile istemiyoruz.

Yeni düzenlemenin getirdiği maliyet artışlarının kamuya yansıtılmaması amaçlanmış olabilir.

Yeni düzenlemenin getirdiği maliyet artışlarının, yapı güvenliği ni sağlamanın ötesinde, tekelleşme eğilimindeki kuruluşlara kazanç sağlama, iş olanağı yaratma amacıyla yönelik olduğu düşünülebilir.

Yukarıda (b) ve (c) bentlerindeki olasılıklara karşı devlet kendisini korurken, özel kişi ve kuruluşları gereksiz ve yararsız harcamalara zorlamasının akılcı ve devlet ciddiyeti ile bağdaşabilir açıklaması yapılamaz.

Bu çelişkinin giderilmesi gerekir.

2. KHK'nin 3. Maddesi tanımlara ayrılmıştır. Bu tanımlarda bazı önemli yanlış ve eksikler vardır. Şöyle ki;

Yapı Hasarı'nda doğal afet ve benzeri etkilerden" ileri gelen hasarlar bu tanımın dışında bırakılmıştır.

KHK'nin 1. Maddesinde de doğal afetlerden söz edilmemektedir.

595 sayılı KHK, 17 Ağustos 1999 depreminin hemen ardından çıkarılan 27.08.1999 gün ve 4452 yetki yasasının öngördüğü depreme ve doğal afetlere dayanıklı konut üretimini amaçlaması gerekirken, yukarıda değindiğimiz 1. Madde ve hasar tanımı, bu amaçtan büyük ölçüde uzaklaştığını ortaya koymaktadır.

Yapı Sorumluları, tanımında, kendisi için yapım işini üstlenen yapı sahibine yer verilmemesi önemli bir eksikliklerdir.

Yapı Müteahhidi, gerek tanımında, gerekse diğer maddelerde günümüzde olduğu gibi başboş bırakılmış, her isteyen müteahhlik yapabildiği denetimsiz koşullar sürdürülmüştür.

Proje Müellifi, kişisel ve kişiye bağlı konumdur. Tüzel kişilere yasa ile proje müellifi ünvanı eklenmiştir. Yanlıştır.

Uzman Mühendis ve Mimar, tanımının içeriği, gereken koşullar ve nitelikler, edinilme yöntemleri belirsizdir. Bu belirsizlik; **9. ve bağlantılı diğer maddeler** için de geçerlidir.

Yapı denetim kuruluşlarında uzman mühendis-mimar bulundurma zorunluluğu getirilirken, proje müellifliği için bir zorunluluk getirilmemesi çok büyük bir eksikliklerdir. Bilindiği gibi imar yasasına sonradan yapılan ilavelerle teknisyen ve teknikerlere proje müellifliği yetkileri tanınmıştır. Denetim sürecindeki mühendis-mimarlarda "uz-

man" sorumluluğu aranırken teknisyen-teknikerlerin mevcut yetkileri kullanmasına göz yummak çok büyük bir çelişkidir.

Bir yapının KHK ile tanımlanan amaçlara uygun olarak tamamlanıp kullanıma sunulabilmesi için ilk ve en önemli etap proje aşamasıdır. Projelerin belli düzeyde ve yeterlilikte yapılabilmesinin temel şartı ise bu hizmetlerin de uzman (yetkin) mühendis ve mimarlarca hazırlanmasıdır. Aksi takdirde projelerin incelenmesi ve onaylanmasında ciddi sorunlarla karşılaşılacaktır. İmar Yasasının 38. Maddesinin bu doğrultuda değiştirilmesi kaçınılmazdır.

3. KHK'nin 4. ve 2. Maddeleri alanı 180 m²'yi geçen ve birden fazla katları olan yapılarda, 3194 sayılı yasanın öngördüğü fenni mes'ul uygulamasına son vermiştir.

Artık bu görev, yapı denetim kuruluşları eliyle yürütülecektir.

Yapı denetim kuruluşlarının hangi tür tüzel kişiler olacakları belirsizdir.

Öngörülen yönetmelik ortada yoktur.

4. Proje müellifleri " yapı sorumluları" arasında sayıldığından " her aşamada diğer yapı sorumluları ile birlikte tutanak tanzim etmek, gerektiğinde raporlar düzenlemek ve bunların bir nüshasını ilgili idareye vermek zorunluluğu" (**Madde 4, paragraf 2**) ve iş sonuna kadar " yapı ile ilişkisini kesmek" (**Madde 16, paragraf 1**) gibi proje mükellifliğinin gerektirmediği yeni ve ilave sorumluluklarla karşı karşıyadırlar.

Bu ilave sorumluluklar illa gerekli görülecek ise net olarak tanımlanmalı ve hizmetin bedeli ödenmelidir.

5. KHK'nin 5. Maddesine göre, yapı sorumlularının sicillerini tutacak "ilgili meslek odaları" ifadesi gelecekte farklı uygulama ve tar-

tışmalara da neden olabilir. Örneğin Ticaret ve Sanayi Odaları, bu yetkinin yasa ile kendilerine de tanınmış olduğunu, ticari şirket biçiminde örgütlenen kuruluşların TMMOB bünyesindeki Odaların yetkisi dışında kaldığını ileri sürebilir.

"ilgili meslek odaları" ifadesinin aydınlatılması gerekir.

Yukarıdaki açıklamalarımız, **6. Maddede** tanımlanan "Yapı Denetim Komisyonları" için de geçerlidir. Bu konudaki yönetmelikte henüz ortada olmadığından, gelecekte nasıl bir uygulamaya gidileceği belirsizdir.

6. Yapı denetimi hizmetinin asgari bedeli, **7. Maddede**, yapı maliyetinin %4'ü ve %8'i arasında belirlenmiştir. Asgari ücret, en az ücrettir. %4 asgari ücret ise %8 nedir? Demek ki asgari ücretler bile pazarlığa bırakılmıştır.

Aynı maddenin birinci paragrafında ise, herhangi bir üst sınır belirlenmeyen denetim bedeli taraflar arasındaki anlaşmayla sağlanacağı belirtilmiştir.

Tekelleşmesi kaçınılmaz olan denetim kuruluşlarına pazarlığa açık asgari ücretler belirlenirken, bu kuruluşlarda çalışacak mimar, mühendis ve bu dalların uzmanları için asgari ücret güvencesi getirilmemesi çok önemli bir eksikliklerdir.

Fenni mesulluğun kaldırılması nedeniyle alışlageldikleri bireysel çalışma ortamından yoksun bırakılacak mühendis ve mimarlar, yapı denetim kuruluşlarından iş almak, bu kuruluşlarda hizmet sözleşmeleri ile çalışmak zorunda kalacaklarından, asgari ücretle birlikte çalışma koşullarının belirlenmemesi nedeniyle, tekelci kapitalizmin insafına bırakılmışlardır.

7. Hizmet bedellerinin, yapı sahibi ve ilgili idarenin onayı ile ödeneceği hükme bağlanmıştır. (**Madde 8, paragraf 1**)

Yapı sahibi işini engellediğini düşündüğü veya olumsuz rapor yazdığına inandığı yapı denetim kuruluşunun ödemesini imzalamazsa yapı denetim kuruluşu hizmetinin karşılığını alamayacaktır. Ödeme işleyiş sistemi yeniden düzenlenmelidir.

8. KHK'nin 10.Maddesi, proje müelliflerini, yapı denetim şirketlerine bağımlı duruma düşürmüştür. Yapı denetim kuruluşlarının " hatalı ve eksik" olarak saptadığı projeler, gerçekte, bilime, tekniğe uygun, sanatsal nitelik taşıyan başarılı tasarımlar olabilir.10. madde ile, mimar ve mühendislerin mesleki ve bilimsel bağımsızlığı, yerine göre yaratıcılıkları ellerinden alınmaktadır.

Ruhsat veren organlara ait bulunan proje denetimi bu düzenleme ile özel şirketlere devredilmiştir. Proje müellifi ile denetim kuruluşu arasında uyumsuzluk çıkması durumunda nasıl çözümlere gidileceği KHK'de yer almamaktadır.

Ruhsat organlarına ait yetkilerin özel kuruluşlara dolaylı yollardan da olsa da devredilmesi, yakın geçmişte 3194 sayılı yasanın 24 ve 25. maddelerinde olduğu gibi anayasa ya aykırı bir düzenleme olarak değerlendirilebilecektir.

13.Maddenin, yapı ruhsatı alınmasını yapı denetim kuruluşunun iznine bağlaması yukarıdaki düşüncelerimizi pekiştirmektedir.

9. KHK'nin 12. Maddesi ile yapıların müteahhitler eliyle yapılmasının zorunluluğu, kendi yapılarını üretecek gerçek ve tüzel kişilerin bile müteahhit olmaya zorlanmaları, nedeni ve gerekçesi anlaşılamayan bir buyurganlıktır.

Üstelik, nasıl müteahhit olunacağı da belli değildir.

10. KHK'nin gerçekten güvenilir yapılar üretmek yerine, kamu gücünü arkasına alan ayrıcalıklı kişi ve kuruluşlara yeni kazanç kapıları açmayı amaçladığı, **18, 19, 20, 21,**

22 ve 23. Maddelerde çok belirgin biçimde görülmektedir.

Söyle ki :

Taşıyıcı sistemlerdeki hasar sorumluluğunu 10 yıl, diğer kısımlardaki hasar sorumluluğunu 2 yıllık sürelerle sınırlandıran **18.Madde**, yürürlükteki zaman aşımı sürelerinin bile altında kalmaktadır.

Gerçekte taşıyıcı sistemlerdeki sorumluluk, yapının ekonomik ömrüne uygun bir süreye, diğer kısımlardaki hasar sorumluluğu en az 10 yıla çıkarılmalıdır.

Proje müellifleri, yapı denetim kuruluşunun onayını almadan projelerini onaya verememektedir. **(Madde 4 ve 10) Ancak 18. Maddede 3. paragrafa** göre, onaylanmış projelerde sorumluluk tümüyle projeciye rücu edilebilmektedir. Bu takdirde yapı denetim kuruluşlarının projeleri incelemesi ve onaylaması gereksiz, dolayısıyla özen gösterilmeyecek bir formaliteye dönüşecektir.

Doğru yaklaşım onaylı proje hatlarında sorumluluğun proje müellifi ve yapı denetim kuruluşu arasında yarıyarıya paylaşılması olabilir.

19 ve 20. Maddelerdeki tanımlar, yapı denetim kuruluşlarına sorumluluktan kurtulmalarını sağlayacak çeşitli olasılık ve bağımsızlıklar öngörmektedir.

Yıkılma, ağır ve orta hasarlar dışındaki hasarlardan, denetim kuruluşları sorumlu tutulmamaktadır.

20. Maddenin son paragrafında önlem alınmadığı için hasar oluşturabilen " çığ düşmesi, kaya düşmesi, sel baskını" gibi olasılıklarda yapı sahiplerinin uyarılması durumunda denetim kuruluşlarının sorumluluğu kalmaktadır.

Gerçekte bu konularda gereken önlemleri aldırarak, önlem alınmayan yapıların KHK'nin **15. Maddesine** göre durdurmak, doğrudan doğruya yapı denetim kuruluşları-

nın görevine girmektedir.

Yalnız bir uyarıda bulunan ve işi izlemediği için önlem alınmasını gerçekleştirilmeyen kuruluşlara, sorumluluktan kurtulma yolu açılmıştır.

21. Maddenin 2.paragrafında yer alan izinsiz değişikliklerden yapı denetim şirketlerinin sorumlu tutulmayacağına ilişkin düzenlemenin başına, bu olasılığın yapı kullanma izninin alınmasından sonraki değişikliklere ait olduğunun özellikle belirtilmesi gerekmektedir.

Bu maddede "yapı sahibi, yapı kullanma izni aldıktan sonra idarenden izin almadan, yapıda, yapının taşıyıcı sistemini etkileyici değişiklik yapamaz." denilmektedir. Bu ifadeler KHK'nin yalnızca inşaat mühendisliği" bakış açısıyla yazıldığını göstermektedir.

Yapı sahibinin, tesisat sistemlerinde yapacağı izinsiz değişikliklerle yapıya ve yapıyı kullananlara vereceği hasar ve zarar unutulmuş görülmektedir.

KHK'nun "Tazminat dışında kalan yapı hasarları" başlıklı 20.maddesi, eğer bir yazım ve anlatım yanlışlığı yoksa, " beklenenin ötesinde etkilerle oluşan ...." ve " beklenen doğal afetlerden dolayı meydana gelen yapı hasarlarından....." yapı denetim kuruluşlarının sorumlu tutulamayacağı anlamını vermektedir.

KHK çıkarmak için Bakanlar Kurulu'na yetki veren 4452 sayılı yasanın temel amaç ise, doğal afetlere karşı kolayca yıkılmayacak dayanıklı yapılar üretilmesidir. Eğer beklenen ve beklenenin ötesinde gerçekleşen doğal olaylar karşısında yapıların çökmesi yada ağır hasar görmesi durumlarında, yapı denetim şirketlerinin bir sorumluluğu olmayacak ise yürürlükteki fenni mesul uygulamasını kaldırmakla, bu kuruluşlara iş olanakları yaratmanın ötesinde, hangi kamusal yararlar sağlanmış olmaktadır.

11. a- Yapı denetim kuruluşlarının, denetimlerini üstlendikleri yapıları sigortalamak yükümlülüğünü getiren 22.ve 23. Maddelerde de önemli boşluklar ve çelişkiler bulunmaktadır. Şöyle ki;

Sigorta kapsamı, yapıların taşıyıcı sistemleri ile sınırlı tutulmuştur. Taşıyıcı sistemleri etkilemeyen zararlar sigorta kapsamı dışında bırakılmıştır. Neden?

b- Mali mesuliyet sigortasının tarafları, yapı denetim kuruluşları olmaktadır.Yani öncelikle korunan, denetim şirkettir. Ancak, **23. Maddede**, yapıdan zarar görenlere de talep ve dava hakkı tanınmaktadır.

Bu düzenleme, trafikte uygulanan mali mesuliyet sigortasını anımsatmaktadır.

Mali mesuliyet sigortasının, yapı denetim kuruluşlarının ödemek zorunda kalacakları hasar bedelini karşılaması nedeniyle, sigorta primlerini de bu kuruluşların karşılaması gerekmektedir. Ancak bu konu **22.Maddede** açıkça belirtilmediğinden, uygulamada prim yükümlülüğünün yapı sahiplerine yansıtılması olasılığıyla karşılaşılacaktır.

c- Sigorta güvencesinin, **18. Maddeleri** 10 yıllık sorumluluk süresiyle sınırlı tutulması da yetersizdir.

Bu konunun kapsamlı değerlendirilmesi, **22. Maddede** yer alan "tarife ve talimatlar"ın belirginleşmesinden sonra yapılabilecektir.

12. KHK'nin 24. Maddesinin 2. paragrafında, denetim etkinlikleri geçici olarak durdurulan kuruluşların yöneticilerine getirilen başka ad altında denetim yapamama yasağı, yerinde bir düzenlemedir. Ancak bu kuruluşta çalışan tüm uzman mühendis ve mimarların aynı yasak kapsamına alınmaları yanlıştır.

Sözü edilen mimar ve mühendisler, bizzat denetledikleri yapılar ile ilgili görevlerini yerine getirme-

mişlerse, böyle bir yatırım ve önlem kapsamında düşünülmelidir.

Madde 25 ile Bakanlığa sınırsız denetim yetkisi tanınmakta Bakanlığın denetim yetkisi açık ve net ifadeler ile belirlenmelidir

Geçici 4.Madde ile ilgili Oda'ların oniki yıllık mühendis ve mimarlara uzmanlık belgesi vermeleri durumunda, uzmanlık belgelerinin Bakanlıkça verilmesi öngörülmektedir.

Kim, nasıl uzman yetkisini elde edecek? Ortada, oniki yıllık süreden başka somut bir ölçüt bulunmamaktadır. Özellikle makina mühendisliği gibi birbirinden çok farklı alanlarda uzmanlaşma olanağı bulunan dallarda gerçek bir uzmanlık ayırımına gidilmeden uzmanlık belgesi verilebilir mi?

Meslek Odaları'nın bu konuda çalışma yapmaları, ölçüler saptamaları, daha sonra ulaştıkları sonuçların mühendislik ve mimarlık hakkındaki yasaya aktarılması gerekmektedir.

Geçici 4. Maddedeki koşullarda bile olsa, bakanlık odaların yerine geçerek uzmanlık belgesi vermemelidir.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları olarak TMMOB'nin bağlı odaların kararları idari yargının denetimi altındadır. Eğer yanlış bir işlem yapılırsa, mahkemeler bu kararları iptal eder. Henüz nasıl çözümler üretileceği bilinmeyen bir ortamda Bakanlığa yargı kararlarının bile ulaşamayacağı işlem kurma yetkisinin tanınması yanlış ve hukuk düzenine aykırıdır.

15. KHK de örtülü bir biçimde korunan önemli bir çelişki de, yapı denetim kuruluşlarında çalışan uzmanların, denetimini üstlenmedikleri yapılarda proje müellifi olma olanaklarının açık tutulmasıdır.

4. Maddeye göre, bu kuruluşlar " Münhasıran" yapı denetimini

üstleneceklerdir. Münhasıran sözcüğü, bir başka iş yapamayacakları anlamına gelmektedir.

17.Maddede bu konu daha ayrıntılı olarak düzenlenirken, yapılamayacak işler "denetim hizmeti verdiği işlerle " sınırlanmaktadır.

Maddenin 2.paragrafında ise denetim kuruluşunun uzman mühendis ve mimarların, proje yapma olanaklarına sınırlama getirilmemiştir.

Uzman mühendis ve mimarların çalıştıkları denetim kuruluşlarının dışında bireysel olarak yada bir başka kuruluşun çatısı altında proje üretmelerine herhangi bir engel bulunmamaktadır. Böylece getirilen düzenlemelerin amaçlarıyla bağdaşmayan ve çok sakıncalı konular oluşturulmaktadır.

Proje üretmek yapı denetim kuruluşu denetçileri olma niteliği ile bağdaşmamaktadır. Bu durum, menkul kıymetler borsası görevlilerinin amaçların kendi hesaplarına hisse senedi alıp satmalarına benzemektedir. Anılan kuruluşlara ve personeline, kamusal etkinliklerine kendi yararlarına kullanmaları sonucunu verecek bu tür olanaklar tanınmamıştır.

Yapı denetim kuruluşlarının tekelleşmesi kaçınılmazdır. Uzmanları proje üretmeye başarlarsa karşılıklı olarak birbirlerinin projelerinin uygulanmasını denetleme durumuna geleceklerdir. Bu koşullarda güvenli bir denetim yapılamayacağı gibi, proje üretiminde de tekelleşme durumu doğabilecektir.

Böyle bir gelişme, serbest çalışan mimar ve mühendislerin, ekonomik ve mesleki çökümü getirmeye elverişlidir.

SONUÇ : 595 sayılı KHK'nin yukarıda değinilen ve kapsamlı bir inceleme sonucunda saptanacak sakıncalarının giderilmesi için yeniden düzenlenmesi yararlı olacaktır.

ODAMIZIN 601 SAYILI KHK HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Ülkemizde bilim ve tekniğin gereklerine aykırı, kendi içinde birçok çelişkileri barındıran kanun hükümünde kararnameler (KHK) çıkarılmaya devam ediyor. Tartışmalı "Yapı Denetimi ile ilgili 595 sayılı KHK"den sonra şimdi de TMMOB'nin görüşleri dikkate bile alınmaksızın "TMMOB Yasası" ile "Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Yasa"larda değişiklik yapıldı.

Odamızı ve üyelerimizi birinci derecede ilgilendiren "601 sayılı KHK" ile ilgili olarak şunları sorguluyoruz:

1. 601 sayılı KHK'nin 1.maddeesinde 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık hakkında yasanın 7.madde sinin değiştirildiği belirtilmektedir.

7. madde önceden; "Birinci maddede zikrolunan diploma veya ruhsatnamelerden birini haiz olmayanlar Türkiye'de mühendis veya mimar ünvanı ile istihdam olunamazlar ve bu imzalarla sanat icra edemezler ve bu ünvanları kullanarak rey veremezler ve imza da koyamazlar." şeklindeydi. 601 sayılı KHK'de ise; "Birinci maddede sayılan diploma ve belgelerden birine sahip olmayanlar Türkiye'de mühendis veya mimar ünvanı ile çalışamazlar. Mühendis ve mimarların uzmanlık gerektiren mühendislik ve mimarlık hizmetleri için 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununda belirtilen uzman mühendis veya uzman mimar belgesine sahip olmaları gereklidir. Kurumlar, kuruluşlar, gerçek ve tüzel kişiler; yapacakları veya yaptıracakları mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin önemi ve özelliğine göre ülke çapında depreme dayanıklı çağdaş bir yapılaşmanın sağlanmasını teminen uzman mühendis veya uzman mimar çalıştırabilirler veya çalıştırılmasını isteyebilirler." şeklinde çevrilmiştir.

Soruyoruz:

• KHK'de belirtilen "Uzmanlık gerektiren mühendislik hizmetleri" nelerdir?

• KHK'de belirtilen "Uzmanlık gerektirmeyen mühendislik hizmetleri" nelerdir?

• Diplomalarını alarak "Mühendis" olanlar, "Uzman" olamadıkları noktada hangi alanda çalışacaklardır?

• "Ülke çapında depreme dayanıklı çağdaş bir yapılaşmanın sağlanmasını teminen uzman mühendisler çalıştırılabilir veya çalıştırılmamasını isteyebilirler" sözünün anlamı nedir?

• Uzman mühendislik "yapılaşma" dışındaki alanlarda nasıl uygulanacaktır?

• Uzman mühendislik sadece yapılarda gerekli olan bir kavram mıdır? Sadece yapılaşma alanı ile ilgili cümlelerin bu yasadaki yeri nedir? Odamız üyelerinin halen çalışmalarını yürüttükleri AİTM Mühendisliği, Bakım Mühendisliği, Kaynak Mühendisliği, İş Güvenliği Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Havaçılık Mühendisliği ve daha arttırılabilecek onlarca uzmanlık alanının her birinin KHK'de yer alması gerekirken, neden sadece "Yapı" ile ilgili uzmanlık alanı KHK'de özel olarak tanımlanmıştır?

2. 601 sayılı KHK'nin 2.madde sinde 6235 sayılı TMMOB Yasasına çeşitli maddelerin eklendiği belirtilmektedir.

"**Ek Madde 5-** Mühendis ve mimarlara, meslek alanlarına giren konularda hizmet kalitesini yükseltmek amacıyla belirli bir deneyim ve meslek içi eğitiminden sonra ilgili meslek odasınınca uzman mühendis veya mimar belgesi verilir.

Ek Madde 6- Uzman mühendis ve uzman mimar belgesi almak

isteyenler, ilgili meslek odasınınca tespit edilen ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin onayladığı uzmanlık alanları ile ilgili konularda sınava tabi tutulurlar. Bu sınav, ilgili meslek odası tarafından yazılı olarak yapılır. Sınav komisyonu, ilgili meslek odası tarafından 7 asil ve 7 yedek üyeden oluşturulur. Üyeler, meslek disiplinleri ve uzmanlık alanları dikkate alınarak; 3 asil ve 3 yedek üye ilgili bakanlıklardan, 3 asil ve 3 yedek üye yükseköğretim kurulundan, 1 asil ve 1 yedek üye ilgili meslek odasından seçilir. Komisyonun asil üyeleri kendi aralarından bir üyeyi komisyon başkanı seçer. Sınav komisyon üyelerinin, uzman mühendis veya uzman mimar ünvanına sahip olmaları ve mesleklerinde fiilen 15 yıl çalışmış veya bu kadar süre öğretim üyeliği yapmış olmaları şarttır. Birden fazla sınav komisyonu oluşturulabilir. Sınav komisyon üyeleri üç yıl için seçilir, süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

Ek Madde 7- Uzman mühendis veya uzman mimar olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır. **a)** Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin ilgili meslek odasına üye olmak, **b)** Yüz kıırtıcı bir suçtan hüküm giymemiş olmak, **c)** İlgili meslek alanlarında, uzman mühendisler veya uzman mimarlar denetiminde en az 5 yıl meslek deneyimi edinmek ve bunu belgelemek, **d)** İlgili meslek odalarınınca düzenlenen belge edinmeye yönelik meslek içi eğitim programına katılmış olmak, **e)** Uzman mühendis ve uzman mimar sınavında başarılı olmak. Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanlarda ilgili meslek odasına üye olma şartı aranmaz. Meslek içi eğitim programlarının

usul ve esasları, sınav komisyonu-
nun çalışma usulleri, sınav esasları,
sınav konuları, eğitim programına
katılım ve sınav giriş ücretlerinin be-
yirilmesi, uzman mühendis veya
uzman mimar yanında çalışma şek-
li ve süresi, uzmanlık belgesi veril-
mesi, süresi, yenilenmesi, iptali ile
ilgili hususlar ve mesleki deneyim
için gerekli şartlar, Birliğin görüşü
alınarak, Bayındırlık ve İskan Ba-
kanlığı tarafından, bu Kanun Hü-
kümünde Kararnamenin yürürlüğe
girdiği tarihten itibaren bir ay içinde
hazırlanacak yönetmelikle düzenle-
nir.”

Soruyoruz:

- “TMMOB'nin onayladığı uz-
manlık alanları ile ilgili konularda
“uzman mühendis” belgesi almak
isteyenler sınava tabi tutulur. Bu sı-
nav meslek odası tarafından yapılır”
denilmesine karşın, sınav komisyo-
nunda neden ilgili Bakanlıktan üç
üye, YÖK'ten üç üye, Oda'dan bir
üye yer alıyor?”
- Örneğin AİTM mühendisliği,
Bakım Mühendisliği, Kaynak Mü-
hendisliği, İş Güvenliği Mühendisli-
ği, Endüstri Mühendisliği, Havacılık
Mühendisliği vb. uzmanlık alanları-
nın ilgili bakanlıkları hangi bakanlık-
lardır?
- Ülkemizde, yüksek öğrenimi
tamamlayan ve diplomalarını alan
öğrencilerin, öğrenimleri bittiği ve
dolayısı ile YÖK ile bir ilişkilerinin
kalmadığı bilinmektedir. KHK ile
artık YÖK, mühendisin yaşantısının
sonuna kadar onunla birlikte mi
olacaktır? Sınav komisyonunun
YÖK üyelerinin komisyondaki iş-
levleri ne olacaktır? Mühendislerin
YÖK ile ilişkisi diplomadan sonra
neden devam edecektir?
- Sınavları ilgili meslek odası ya-
pacaksa, sınav komisyonu çalışma
esasları, sınav konuları, sınav ücret-
leri neden Bayındırlık ve İskan Ba-
kanlığı tarafından hazırlanan yönet-
melikle belirlenecektir? Bayındırlık
ve İskan Bakanlığı, Odamız üyesi
Makina, Endüstri, Uçak, Havacılık
ve Uzay mühendisliği meslek alan-
larına yönelik onlarca uzmanlık ko-

nusunda çalışma yapanların her bi-
rine yanıt verecek düzeyde hazır-
lanması gereken bir yönetmeliğin
gerçekçi olma donanımına sahip
midir?

- “Uzman mühendis olabilmek
için, ilgili meslek alanlarında, uz-
man mühendis denetiminde en az
5 yıllık deneyimi edinmek ve bunu
belgelemek gerekir” deniyor. Ne-
den 5 yıl? 5 yıl deneyim şartı hangi
bilimsel ve teknik bir yaklaşım so-
nucu KHK'ye konulmuştur? Örne-
ğin Mekanik Tesisat Hizmetleri uz-
manlık alanı ile ilgili, Isıtma, Soğut-
ma, Havalandırma, Klima vb. uz-
manlık konularının her birinde ayrı
ayrı 5 yıl deneyim şartı mı arana-
caktır?
  - Bu ülkede örneğin AİTM Mü-
hendisliği, Bakım Mühendisliği,
Kaynak Mühendisliği, İş Güvenliği
Mühendisliği, Endüstri Mühendisli-
ği, Havacılık Mühendisliği vb. uz-
manlık alanlarında sadece 5 yıl de-
neyimli ve sınavda başarılı olmuş
“uzman mühendisler”mi çalışabile-
ceklerdir?
  - Ayrıca uzman avukatlar, uz-
man tabipler, uzman veterinerler,
uzman diş hekimleri, uzman mali
müşavirler ve benzerlerinin hepsi
için 5 yıl deneyim ve sınav şartı içe-
ren yeni KHK'ler de yürürlüğe ko-
nulan mıdır? Yoksa bu anlayış sa-
dece mühendislere yönelik olarak
mı kalacaktır?
- 3. 601 sayılı KHK'nin 3.mad-
desinde 6235 sayılı TMMOB Yasa-
sına çeşitli geçici maddelerin eklen-
diği belirtilmektedir.**
- Geçici Madde 6:** Bu Kanun
Hükmünde Kararnamenin yürürlü-
ğe girdiği tarihte en az 5 yıllık dene-
yimi bulunan mühendis veya mi-
marlar için, 2 yıl süreyle müracaat-
ları halinde ek 7 nci maddenin bi-
rinci fıkrasının (c) bendindeki koşul
Kararnamenin yürürlüğe girdiği ta-
rihte 12 yıl ve daha fazla mesleki
deneyimi bulunan başvuru sahiple-
rine; a) Türk Mühendis ve Mimar
Odaları Birliğinin ilgili meslek oda-
sına üye olmaları, b) Yüz kısaltıcı
bir suçtan hüküm giymemiş olmaları,

rı, durumlarında ilgili meslek oda-
sınca eğitim programına ve sınava
tabi tutulmadan uzmanlık alanları
dikkate alınarak uzmanlık belgesi
verilir. Kamu kurum ve kuruluşları
ile kamu iktisadi teşebbüslerinde as-
li ve sürekli görevlerde çalışan mü-
hendis ve mimarlar için üyelik şartı
aranmaz. Mesleki deneyim için ge-
rekli şartlar yönetmelikle belirlenir.

Geçici Madde 7: Sınav komis-
yonunun ilk defa oluşturulmasında
uzman mühendis veya uzman mi-
mar olma şartı aranmaz.

Soruyoruz:

- “12 yıl ve daha fazla mesleki
deneyimi olan mühendislere, eği-
tim programına ve sınava tabi tutul-
madan uzmanlık belgesi verilir” de-
nilmektedir. Neden 12 yıl? Neden
en az 12 yıl deneyimi olan mühen-
dislere kazanılmış hak tanınıyor da,
1 yıl, 3 yıl, 6 yıl, 10 yıl deneyimi
olanlara bu hak KHK'de tanınmı-
yor? Diplomasını alarak mühendis-
liğe başlayan ve çeşitli koşullar ve
çabalarla konusunda uzman olan
mühendisler bu hak neden tanın-
mıyor? “12 yıl” hangi bilimsel kri-
terler esas alınarak KHK'ye yazıl-
mıştır? Odaları tarafından uzman-
lıkları ve uzmanlık konuları kolaylık-
la belirlenebilecek mühendislerin
kazanılmış hakları neden KHK'yle
ellerinden alınmıştır?

Sonuç:

Odamız, üyeleri adına sorduğu
bu soruların yanıtlarını şüphesiz
kimseden alamayacaktır. Bunlar yan-
ıtı zor sorulardır. Çünkü 601 sayılı
KHK “Ben yaptım, oldu” anlayı-
şının bir ürünüdür. Biz şunları söylü-
yoruz:

1. 601 sayılı KHK, derhal, ivedi-
likle, hemen, şimdi, bugün yürür-
lükten geri çekilmelidir.
2. Birileri tarafından “bir şeyler”
yazılmak isteniyorsa, cümle çok ba-
sittir:
“Uzman mühendis ve uzman
mimar belgesi verme ve alma ko-
şulları Türk Mühendis ve Mimar
Odaları Birliği tarafından belirlenir”.

TEKSTİL SANAYİMİZİN YAŞADIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Prof. Dr. Işık TARAKÇIOĞLU

Ege Üniversitesi

Tekstil ve Konfeksiyon Araştırma-Uygulama Merkezi

Türk Tekstil Sanayii halen tarihinin en ciddi krizlerinden birini yaşamaktadır. Bu krizin ortaya çıkmasında, muhakkak ki 1990'lı yıllarda yapılan hesapsız-kitapsız, bilinçsiz yatırımların rolü büyüktür. Türkiye, Dünya'da ve Türkiye'de kapasite fazlası bulunan, son derece sermaye - yoğun, sağladığı katma değer düşük ve değer olarak Dünya'daki pazarı küçük olan pamuk ipliği ve özellikle de Open-End iplikçilik gibi daha ziyade el emeğinin pahalı ve paranın bol ve ucuz olduğu zengin sanayileşmiş Ülkeler için uygun olan (bu ülkelerin mukayeseli üstünlüğe sahip olduğu) bir alt sektörde 2-3 yıl üst üste Dünya'daki en büyük yatırımcı olmuştur. İplikçilik ve özellikle de Open-End iplikçilik, Türkiye gibi el emeğinin bol ve nispeten ucuz, paranın ise kıt ve çok pahalı olduğu ülkeler için uygun olmadığından (mukayeseli üstünlüğümüz kalmadığından), Dünya'da Open-End ipliği en pahalıya mal eden ülke Türkiye'dir.

Ancak yaşanan krizi, yalnızca bu yanlış ve aşırı yatırımlara bağlamak da haksızlıktır. Krizin ortaya çıkışının hızlanmasının ve krizin yoğunluğunun artmasının asıl nedeni, 1993 yılından sonra yapılan yanlış yatırımlar sonucu tekstil sanayiinde arz fazlası (yani aşırı kapasite) yaratılmasının tam zirveye yaklaştığı bir anda,

talep daralması yaşanmasıdır.

Türk Tekstil ve Konfeksiyon Sanayii için talebin daralmasının da iki ana nedeni vardır:

- Global krizin yurtiçindeki ve yurtdışındaki etkileri;
- Tekstil Sanayii'ndeki (özellikle iplikçilikteki) yüksek maliyetler nedeniyle yurt içinde ve yurt dışında rekabet gücü kaybı

1998 yılından Türkiye'nin hem tekstil, hem de konfeksiyon ürünleri ihracatı, 1997 yılındaki artışlara nazaran daha az da olsa, azalmıştır. Yani Rusya pazarı dışında dış pazarlarda önemli bir daralma söz konusu değildir. Asıl pazar daralması (talep azalması) yurt içinde yaşanmıştır.

Rusya ile ilgili olarak Laleli'de (bavul ticaretinde) yaşanan tekstil ve konfeksiyon ürünleri pazar kaybının en azıyla 3 Milyar Dolar olduğu tahmin edilmektedir.

Ücretlilerin alım gücünün azalması ve aşırı yüksek faizler nedeniyle rantıye olmanın cazipliği... gibi nedenler de iç piyasada talebin daralmasına yol açmıştır.

Ancak Global krizin iç piyasada yarattığı en önemli olumsuzluk, Asya ülkelerinden ucuz iplik ve kumaş ithalatının patlamasıdır. Türkiye'nin elyaf dahil tekstil ithalatı, 2 yılda miktar

olarak %108.5 artmıştır.

Türkiye'ye büyük bir kısmı Dahilde İşleme Rejimi (DIR) kapsamındaki geçici ithalatla gelen bu iplik ve kumaşların tamamına yakın bir kısmı, Türkiye'de üretilen kalitede iplik ve kumaşların tamamına yakın bir kısmı, Türkiye'de üretilen kalitede iplik ve kumaşlardır, dolayısıyla bunların ithal nedeni sadece ucuz fiyatlarıdır.

Türkiye'deki iplik ve buna bağlı olarak kumaş maliyetleri nispeten yüksektir. Bu nedenle konfeksiyon üreticisi bu pahalı iplik ve kumaşları kullanarak dikeceği giysiyi Dünya piyasalarında geçerli olan fiyatlardan ihrac ettiğinde zarar edecektir ve yahutta fiyat tutturamadığı için pazarını kaybedecektir. O nedenle konfeksiyon üreticisinin iç piyasaya bağımlı kalmayarak, Dünya'da bulabildiği en ucuz fiyatla iplik ve kumaşla ithal edebilmesi hakkıdır ve ilk bakışta ekonomi için faydalı görünmektedir.

Ancak Türkiye'de doğru veya yanlış büyük yatırımlarla gerçekleştirilmiş, milli servet olmuş önemli miktarda iplik ve kumaş üretim kapasiteleri atıl dururken ve işçiler işten çıkarılırken, rakip ülkelerin sübvansiyonlu iplik ve kumaşlarının ithal edilmesi, Türk Tekstil Sanayii'nin kapasite

kullanma oranlarının (K.K.O.) daha da düşmesine ve dolayısıyla maliyetlerinin iyice artmasına ve sonuçta işçi sayısının, sağlanan katma değer ve ödenen vergilerin azalmasına sebep olarak, krizin daha da derinleşmesine yol açmaktadır.

Dahilde İşleme Rejimi kapsamında geçici olarak ithal edilen, yani dikildikten sonra tekrar yurtdışına çıkması gereken bu kumaşların hatırı sayılır bir kısmının yasadışı yollarla (dolayısıyla KDV vergisi de ödemedi) iç piyasaya sürülmesi de, Türk Tekstil Sanayii'ne ve Türk Ekonomisine büyük zarar vermektedir.

Bu nedenle Tekstil Sanayicileri haksız rekabet yaratan bu ithalatın engellenmesini talep et-

mektedirler. Diğer taraftan Konfeksiyon Sanayicileri ise, "**İthalata Engel İhracata Engeldir.**" sloganıyla karşı atakta bulunmaktadırlar.

Konfeksiyon Sanayicileri vatan haini veya aptal olmadıklarına göre bu kısır zıtlaşmayı önlemenin en mantıklı çözüm yolu, ithalatı yasaklayarak, engelleyerek değil, maliyetlerinin düşmesini sağlayarak ve teşvik edici önlemlerle, Türk iplik ve kumaşlarının kullanımını cazip hale getirmektir. Zira yerli iplik ve kumaş fiyatları Dünya'daki normal (dampingli değil) iplik ve kumaş fiyatları ile aynı seviyede olunca, Türk Konfeksiyoncuları: çok düşük nakliye giderleri, kısa nakliye ve teslimat süreleri, ama her şeyden önce alışılmış üstün kalitesi nedeniyle Türk iplik ve ku-

maşını kullanmayı tercih edeceklerdir.

Demekki D.I.R. kapsamında yapılan ucuz ve çoğunlukla sübvansiyonlu iplik ve kumaş ithalatının verdiği zararları azaltmak için:

- Yurtiçindeki iplik ve kumaş maliyetlerini ve satış fiyatlarını düşürmek (Doğru bir pamuk politikası uygulayarak; Finansman maliyetlerini düşürerek; Kapasite kullanma oranlarını artırarak; Geçici bir süre için iplik ve kumaştaki KDV oranlarını %3 ve %5'e indirerek);

- Yerli iplik ve kumaş kullanımını teşvik edici, cazip hale getirecek önlemler almak;

- Antidamping uygulamaları ve ciddi gümrük kontrolleri ile haksız rekabeti önlemek paketini bir bütün olarak uygulamak gerekmektedir.

TEKNİK GEZİ

Dentaş Ambalaj ve Kağıt Sanayi A.Ş.'ye Makina Mühendisleri Odası Denizli Şubesi Öğrenci Üyeleri olarak yaptığımız gezip de firma hakkında; kuruluşundan itibaren geçirdiği revizyon ve oluşumlarının yanı sıra bünyesinde bulunduğu imalat ve lojistik destek birimleri hakkında detaylı bilgi edinebilme imkanımız oldu.

Dentaş Ambalaj ve Kağıt San. A.Ş. Denizli'ye 7 km mesafede 1975 yılında kurulmuş olup, 126.000 m² açık alan ve 38.000 m² kapalı alanda Oluklu Mukavva Kutu, Kağıt ve Yumurtalı Violü üretiminde faaliyet gösteren, yılda 30.000 ton kapasite ile çalışan sektörlerinin önde gelen kuruluşlarından.

Dentaş, 1996 yılı içerisinde

faaliyete geçirdiği CO-GENERATION ünitesi ile kendi enerjisini üretmeye başlamış. Bu sayede elektrik şebekesinde meydana gelen arıza ve kesintilerden etkilenmeden üretimine devam edebilme olanağına sahip olmuştur. Türkiye'nin LPG ile kendi elektrik ve buhar ihtiyacını karşılayan tek fabrikasıdır. Yine aynı yıl içerisinde oluklu mukavva levha ve kutular için numune yapıcı, renkli numune çıkarma makinaları ile kutularda şekilli resim yapmak için kalıp dizaynı programları, kalıp çizim ve kesim makinaları ile sistemini zenginleştirmiştir.

1997 ISO-9001 Kalite Güvence Sistem Belgesi'ni alan kuruluş sürekli kendini geliştirerek Dünya'da ve Türkiye'de birçok

ödül almıştır.

Firmada gözden kaçırılmayacak bir diğer noktada çalışanlarına verdiği önemdir. Sürekli çalışanları ile diyalog halinde olan firma yaptığı eğitimlerle çalışanlarını bilgilendirmektedir.

Türkiye pazarındaki rekabet ortamında sektöründe öncü olan kuruluş bu başarısını teknolojiyi yakından takip etmesi, kendini sürekli yenilemesi, kalitesi ve işçi işveren arasındaki ilişkilere borçludur.

Öğrenci Üye Komisyonu

Bundan sonraki teknik gezi ve sosyal faaliyetlerimiz hakkında izlenimlerimizi yine bu köşeden sizlere bildireceğiz.

Odamızın **46**.
Şubemizin **6**. YILINI
hep birlikte kutlayalım...

*Geleneksel
Oda Gecemize
tüm üyelerimizi
davet ediyoruz.*

Tarih : 25 Kasım 2000 Cumartesi

Saat : 19.30

Yer : Pamukkale, Colossae Hotel Thermal

1954 yılında kurulan ve meslek alanının gelişmesine meslektaş hak ve çıkarlarını korumaya, bilgi ve deney birikimini toplum yararına hizmete dönüştürmeye çalışan Odamız 46. yılını geride bırakmanın onurunu yaşıyor. Daha etkin ve güçlü bir oda hedefiyle çalışmalarımızı sürdürürken bu yıl Şubemizin de 6. kuruluş yıldönümünü sizlerle birlikte kutlayacağız. Geleneksel yemeğimizin her iki yıldönümü içinde ortak buluşma noktası olacaktır.

MESLEKTE 25., 40., 50. YILLARINI DOLDURAN ÜYELERİMİZE ONUR PLAKETİ *

50. YILINI DOLDURAN ÜYELERİMİZ

765 Turhan SARGIN

40. YILINI DOLDURAN ÜYELERİMİZ

1922 Hüsnü DİLBAZ

2094 Hayrettin ÇITAK

2634 Ahmet Emin DUMANLI

25. YILINI DOLDURAN ÜYELERİMİZ

9969 H. Erol ERDİLİBALLI

10084 Fevzi HİMMETOĞLU

10172 Recep ÇOŞKUN

10227 Hasan ÖZCAN

10281 Erhan MUTLU

10299 Mustafa YİĞİT

10319 Mehmet AKSU

10320 Zekayi KARPUZ

10367 M. Emin ŞENTÜRK

10377 Ayhan AKIN

10486 Mehmet DEĞİRMENCİ

10496 M. Aydın DÖNMEZ

10556 Mustafa İNCE

10579 Ali AKGÜL

10589 İlhami TEKİNALP

10646 İhsan SUBAY

10777 Mesut ÖZKAYA

10934 Nahit YALÇINER

10953 Mustafa ÇAKIR

10965 Erdal UYSAL

11140 Saffet METERİZ

11158 Oğuz SERİN

11203 Bircan CENGİZ

11205 Ahmet YATAĞAN

11341 Hüsamettin YILDIRIM

11346 Atalay ERDOĞAN

11579 İbrahim CEYHAN

11595 Sadık KESKİN

11613 H. İbrahim TAŞKIN

11654 Ahmet BENZET

11664 S. Feridun TAVİL

11691 Ahmet İLKME

11746 Hasan PEKTAŞ

11752 K. Ünsal BULDUR

12041 Hüsamettin ATILGAN

12093 Cengiz YALÇIN

12274 Fehmi GÖNEÇ

12324 Oktay ÇINAR

12921 Mehmet TOPALOĞLU

13889 Ali TALAS

16164 İ. Hakkı MELTEM

16192 Hüseyin PAKSOY

17635 Mustafa ÇAĞLAR

18238 Ömer ÖZBAŞ

*Meslekte 25., 40. ve 50. yılını dolduran ve Oda üye kayıtlarından ulaşabildiğimiz üyelerimizin listesi yukarıda belirtilmiştir. Geleneksel Oda gecemizde onur plaketleri verileceği için üye isimlerine ilişkin düzeltme ve eklemeler konusunda Şubemizi aramanızı rica ediyor, eksiklikler varsa şimdiden özür diliyoruz.

tmmob
makina mühendisleri odası
denizli şubesi

TEKNİK HİZMETLERİMİZ

**İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği
Tüzüğü'nün Öngördüğü**

PERİYODİK KONTROLLERİMİZ

KAZANLAR

- ✓ BUHAR KAZANLARI
- ✓ KIZGIN YAĞ KAZANLARI
- ✓ SICAK SULU KAZANLAR
- ✓ BUHAR JENARATÖRLERİ

Bu cihazların test ve kontrollerinin yılda bir kez yapılması ve sonucun kontrol föylerine işlenmesi zorunludur. (Madde 207, 208, 209)

BASINÇLI KAPLAR

- ✓ HAVA TANKLARI
- ✓ HİDROFORLAR
- ✓ GAZ TANKLARI
- ✓ KOMPRESÖRLER
- ✓ TÜPLER

Bu cihazların test ve kontrollerinin yılda bir kez yapılması ve sonucun kontrol föylerine işlenmesi zorunludur. (Madde 244)

KALDIRMA ARAÇLARI

- ✓ CARASKALLAR
- ✓ FORKLİFTLER
- ✓ VİNÇLER
- ✓ ASANSÖRLER V.S.

Bu cihazların test ve kontrollerinin üç ayda bir yapılması ve sonucun kontrol föylerine işlenmesi zorunludur. (Madde 378)

Denizli Şubesi

Uçancıbaşı Mahallesi 561 Sk. No:4 Kat:3 DENİZLİ
Tel: 0(258) 263 36 38 Fax: 0(258) 263 88 36
e-posta: denizli@denizli.mmo.org.tr.
Bağlı İller: Muğla, Aydın, Uşak

Muğla İl Temsilciliği:

Kurşunlu Cad. Kurşunlu Çıkmazı Koyunşeyh Apt. Kat: 1
No:4/5 MUĞLA
Tel: 0(252) 214 60 45 Fax: 0(252) 214 60 45
e-posta: mugla@mugla.mmo.org.tr.

Aydın İl Temsilciliği:

Adnan Menderes Bulvarı 7.Sokak. No:12 Kat:2 AYDIN
Tel: 0(256) 212 02 76 Fax: 0(256) 215 01 12
e-posta: aydin@aydin.mmo.org.tr.

Uşak İl Temsilciliği:

Kurtuluş Mh. Buğdaylı Sk. Zihnioğlu İşh. No:2/105 UŞAK
Tel: 0(276) 212 40 10 Fax: 0(276) 212 40 10
e-posta: usak@usak.mmo.org.tr.

Fethiye İlçe Temsilciliği:

Uran İş Merkezi Kat:2 No:25 Fethiye/MUĞLA
Tel: 0 (252) 612 39 51 - 614 15 05 Fax: 0 (252) 614 15 05
e-posta: denizlimmo@isbank.nef.tr.

Bodrum İlçe Temsilciliği:

Tayga Ltd. Şti. Kıbrıs Şehitleri Cad. No:323
Bodrum/MUĞLA
Tel: 0(252) 316 53 10 Fax: 0(252) 316 73 84

Bağlı Olan Mesleki Denetim Büroları:

Milas Mesleki Denetim Bürosu:

Milas Belediyesi Milas/MUĞLA
Tel: 0(252) 512 10 53 Fax: 0(252) 512 80 29

Marmaris Mesleki Denetim Bürosu:

İlgün Pasajı. No:23/5 Marmaris/MUĞLA
Tel: 0(252) 412 79 25 Fax: 0(252) 413 57 89

Ortaca Mesleki Denetim Bürosu:

Kartım Müh. Yeni Pazaryeri. Ortaca/MUĞLA
Tel: 0(252) 282 38 36 Fax: 0(252) 282 38 36

Nazilli Mesleki Denetim Bürosu:

Çıraklık Eğitim Okulu Nazilli/AYDIN
Tel: 0(256) 313 43 52 Fax: 0(256) 312 95 70

Kuşadası Mesleki Denetim Bürosu:

MeF Mekanik Turgut Özal Bulvarı Hazar Apt. No:46
Kuşadası/AYDIN
Tel: 0(256) 614 48 63 Fax: 0(256) 612 12 37

Söke Mesleki Denetim Bürosu:

Dere Cad. Alp İş Merkezi Kat:2 No:205 Söke/AYDIN
Tel: 0(256) 512 58 38 Fax: 0(256) 512 54 47

Didim Mesleki Denetim Bürosu:

Adliye Pasajı Kat:1 No:7 Didim/AYDIN
Tel: 0(256) 811 09 89 Fax: 0(256) 811 12 29

Adres: Uçancıbaşı Mah. 561 Sk. No:4 Kat:3 DENİZLİ
Tel: 0.258. 263 36 38 Fax: 0.258. 263 88 36
E-mail: denizli@denizli.mmo.org.tr
Web: <http://www.mmo.org.tr/denizli>

İMALAT KONULARIMIZ

- Yakıt Tankları ve Depoları
- Isı Dönüştürücü Esanjörler
- Hidrofor Tankları
- Hava Tankları
- Kum Filtreleri
- Su Yumuşatma Cihazları
- Sıcaksu Hazırlayıcılar (BOYLERLER)
- Fuel-Oil Isıtıcıları
- Çimento ve Yem Siloları
- Çift Cidarlı Pişirme Tankları
- Mikserler
- Elevatör ve Konveyörler
- Çelik Konstrüksiyon

**Siparişinize Uygun Her Türlü
PASLANMAZ SAÇ VE SİYAH SAÇ'DAN
İMALATLAR**

GERMETAL
MAKİNA SAN. & MÜH. TİC. LTD. ŞTİ.

Pamukkale Sanayi Sitesi 17. Sokak No:14 20285 DENİZLİ

TEL: 0.258.268 48 00 FAX: 0.258.268 47 99 GSM: 0.532.457 47 14

Elmek: germetal@germak.com.tr

**PROJELENDİRME
ve
MONTAJ**

